

Igazgatói köszöntő

A 2006-ban alapított ELTE Konfuciusz Intézet Magyarország legrégebbi és legnagyobb kínai kulturális intézete, amelynek elsődleges feladata az, hogy a kínai nyelvet és kultúrát megismertesse és népszerűsítse hazánkban. 15 éves fennállása óta az Intézet munkáját számos kitüntetéssel ismerték el. Többek között négy alkalommal kapta meg a Kínai Nyelvoktatási Tanács kiváló minősítését, 2015-ben Shanghajban Modell Konfuciusz Intézetté választották, 2020-ban pedig a Kiváló Kínai Nyelvvizsgaközpont kitüntetésben részesült.

Az Intézetben aktív nyelvoktatási tevékenység folyik, évente mintegy 2-3000 diák részvételével. Nemcsak a közoktatásban vagyunk jelen általános, középiskolai és egyetemi szinten is, hanem Intézetünk a kínainyelvtanár-képzésben is jelentős szerepet tölt be, hiszen 2014-ben itt alakult meg a Közép- és Kelet-európai Tanárképző Központ, amely egyedülálló a világon. Intézetünk emellett sokrétű tudományos tevékenységet is folytat sinológiai konferenciák szervezésén, szakfolyóiratok és tanulmánykö-

tetek publikálásán át a 2019-ben megjelentetett Kínai–Magyar nagyszótár kiadásáig.

A nyelvoktatás mellett kiemelt feladataink közé tartozik a tudományos ismeretterjesztés és a művelődésszervezői munka is, hiszen éves szinten több mint 50 kulturális programot rendezünk. Az Intézet legjelentősebb programjai között szerepel a Kínai Holdújévi ünnepség, illetve a Konfuciusz-nap, de olyan országos jelentőségű programsorozatokhoz is csatlakozunk mint a Múzeumok Éjszakája vagy a Kutatók Éjszakája.

Az évente megjelenő *Konfuciusz Krónika* című magazinunk az Intézet változatos munkájába nyújt betekintést a teljesség igénye nélkül, illetve a kínai kultúra különböző területeiről közöl ismeretterjesztő írásokat, amelyekhez jó szórakozást kívánunk!

Prof. Dr. Hamar Imre
ELTE Konfuciusz Intézet igazgató

院长致辞

创建于2006年的罗兰大学孔子学院是匈牙利成立最早、规模最大的汉语文化机构，学院的首要任务是在匈牙利传播和推广中国语言与文化。成立15年来，学院工作屡获殊荣。其中曾4次荣获汉办“先进孔子学院”称号，2015年在上海被评选为“示范孔子学院”，2020年被授予“汉语考试优秀考点”奖。

学院积极开展语言教学活动，每年有大约2000-3000名学生参与其中。我们的教学活动不仅体现在包括小学、中学和大学在内的公共教育层面，同时我院在汉语教师培训领域也发挥着重要作用，2014年，全球唯一的中东欧汉语教师培训中心就在我院揭牌成立。此外，我院还通过组织汉学研讨会、发布学术集刊与著作等方

式开展了不同层次的科研活动，并于2019年出版了《汉匈词典》。

除语言教学外，科普及文化组织工作也是我院的主要任务，我们几乎每年都会举办50余场文化活动。学院最主要的文化活动包括中国春节以及孔子学院日，此外，我们也会参与一系列全国性的重要活动，例如“博物馆之夜”或“学者之夜”。我院每年出版的《孔子学院通讯》杂志是了解学院主要工作的一个窗口，也是通过发表文章对不同领域中国文化进行推介的一个平台，愿我们的刊物为读者带去快乐！

罗兰大学孔子学院院长、教授
郝清新博士

Miért tanuljunk kínaiul?

A kínai nyelv megismerése nemcsak jó befektetés, hanem általa hozzáférhetünk Kína rendkívül gazdag kultúrájához is, amely hihetetlenül sokszínű, értékes kulturális kincsekkel gazdagította az emberiséget.

Az emberiség több mint egyötödének kínai az anyanyelve, a kínai az ENSZ hivatalos nyelveinek egyike.

Kína ma a világ egyik legfontosabb gazdasági, politikai, kulturális nagyhatalma, így az élet szinte minden területén megkerülhetetlen.

A kínai cégek behálózák a világot, és e cégek mindegyikének szüksége van kínaiul jól beszélő szakemberekre.

Kínainyelv-tanfolyamok az ELTE Konfuciusz Intézetben

Az ELTE Konfuciusz Intézet rendszeresen indít különböző szintű kínainyelv-tanfolyamokat. Nyelvtanfolyamainkat kínai anyanyelvű vagy Kínában képzett tanárok tartják.

A kínai nyelv nem is olyan nehéz, mint ahogy azt sokan gondolják. Nyelvtana a világon az egyik legegyszerűbb *(nincsenek toldalékok, nemek, számok, esetek)*, egyedül a zenei hangsúlyok és az írás jelenthetnek problémát.

Ám azt a 3000 írásjegyet megtanulni, amelyet a mindennapi életben használnak, egyáltalán nem boszorkányság! Tanfolyamainkra, programjainkra mindenkit szeretettel várunk!

Tisztelt Olvasó!

Az elmúlt egy évben tovább folyt Intézetünkben a kínai nyelv-oktatás, összesen 7 nyelvvizsgát tartottunk, amelyeken 839 vizsgázó vett részt. Az elmúlt két egyetemi szemeszter alatt több mint 60 kulturális programot bonyolítottunk le, továbbá megünnepeztük a Kínai Tanszék 100 éves évfordulóját. Nagy örömünkre szolgált, hogy ebben az évben otthont adtunk a kelet- és közép-európai Konfuciusz Intézetek 2024-es konferenciájának, ahol 18 ország küldöttei tanácskoztak az idén 20. évfordulóját ünneplő intézeti hálózat jövőjéről és fejlesztési irányairól. Emellett büszkék vagyunk rá, hogy 2024-ben másodszorra vettünk részt társszervezői minőségben az ország legnagyobb holdújévi rendezvényén.

Intézetünkben idén is kiemelt szerepet kapott a művészeti oktatás: heti három alkalommal kínáltunk lehetőséget a kalligráfia és a kínai festészet elsajátítására, kezdő és haladó szinten egyaránt. A tavalyi évhez hasonlóan idén is választható volt az ELTE-n testnevelési kreditként a taijióránk, amelyet az egyetem sporttelephelyén tartottunk. Továbbá nagy megtiszteltetésként ért bennünket, hogy a Magyar Nemzeti Múzeumban megrendezett „Kínai Hszie-ji – Mesterművek a Kínai Nemzeti Művészeti Múzeumból” című időszaki kiállításhoz kapcsolódóan workshopokat, teázásról szóló előadásokat és szakmai tárlatvezetéseket szervezhettünk.

A *Konfuciusz Krónika* a korábbi évfolyamokhoz hasonlóan változatos, érdekes tartalommal várja olvasóit. A mostani számban megjelenő írások az ELTE-n tudományos tevékenységet folytató PhD-hallgatók tollából származnak. Betekintést nyerhetünk a buddhizmus vegetáriánus hagyományaiba, megtudhatjuk, ki volt Dai hercegnő, és miért különleges a mumifikálódott teste, megismerkedhetünk a kortárs kínai fantasyval, és bepillantást nyerhetünk a kínai kereszténység sokrétű világába, ahol izgalmas történetek várnak felfedezésre.

A jövő évben is sok szeretettel várjuk a kínai nyelv és kultúra iránt érdeklődő látogatókat előadásainkon, kulturális programjainkon és tanóráinkon. Kellemes időtöltést, tartalmas szórakozást kívánunk kiadványunkhoz.

Gájasz Enikő
főszerkesztő

亲爱的读者：

过去一年，孔子学院继续开展汉语教学，共举办了7次语言考试，共有839名考生参加。过去两个学期内，我们举办了60多场文化活动，并庆祝了中文系成立100周年。今年，我们很荣幸地承办了2024年中东欧孔子学院联席会议，来自18个国家的代表出席了此次会议，会上探讨了孔子学院网络的未来和发展方向，并庆祝孔子学院网络成立20周年。此外，令我们感到骄傲的是，2024年我们第二次作为协办单位，参加了匈牙利最大型的中国新春庙会活动。

今年，艺术教育在我院也发挥了重要的作用：我们提供每周三次学习书法和中国国画的机会，包括初级和高级班。和去年一样，我们的太极拳仍是罗兰大学体育课学分的选项之一，在大学的体育场馆内教授。此外，我们很荣幸能够配合匈牙利国家博物馆举办的名为“中国写意——来自中国美术馆的艺术”的临时展览，举办工作坊、茶艺讲座以及专业导览活动。

与往年一样，《孔子学院通讯》为读者提供丰富有趣的内容。本期刊登的文章出自罗兰大学从事科研工作的博士生之笔。我们可以深入了解佛教素食的传统、辛追的真面目以及其木乃伊的特别之处、当代中国的奇幻世界，并通过精彩的故事探索多元化的中国基督教。

明年，我们期待更多对中国语言和文化感兴趣的人参加我们的讲座、文化活动和课程。祝大家阅读愉快！

主编
安妮

Szerzőink

Megyeri Janka 杨康

Az ELTE BTK kínai szakán diplomázott 2021-ben, ezalatt a Konfuciusz-ösztöndíj keretében 2019-ben tanult Hangzhou-ban a Zhejiang Egyetemen, jelenleg az ELTE BTK Kína-szakértő mesterképzésében részt vevő hallgató.

2021-ben毕业于罗兰大学人文社会科学学院中文系，其间2019年在孔子学院奖学金框架下在杭州的浙江大学学习，目前是罗兰大学人文社会科学学院中文系硕士生。

Keller Mirella 文美瑞

A Fo Guang Egyetem buddhista tanulmányok szakán szerzett mesterdiplomát 2018-ban Taiwanon. Majd az ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola hallgatója lett a Sinológia doktori program doktoranduszaként, illetve a doktori képzés részeként egy évig a Pekingi Egyetemen tanult. Jelenleg megbízott előadó az ELTE Buddhológia és Kínai Tanszékén. Kutatási területe a kínai buddhizmus, azon belül a chan iskola története, meditációs hagyománya és irodalma. A fiatal kutató az ELTE Konfuciusz Intézet rendszeres előadója. A *Konfuciusz Krónikában* korábban több publikációja jelent meg, ebben a lapszámban a buddhizmus vegetáriánus hagyományát mutatja be.

2018-ban a Taiwani Fokkuang Egyetemén megszerezte a buddhizmus mesteri fokozatát. Ezután az ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola hallgatója lett a Sinológia doktori program doktoranduszaként, illetve a doktori képzés részeként egy évig a Pekingi Egyetemen tanult. Jelenleg megbízott előadó az ELTE Buddhológia és Kínai Tanszékén. Kutatási területe a kínai buddhizmus, azon belül a chan iskola története, meditációs hagyománya és irodalma. A fiatal kutató az ELTE Konfuciusz Intézet rendszeres előadója. A *Konfuciusz Krónikában* korábban több publikációja jelent meg, ebben a lapszámban a buddhizmus vegetáriánus hagyományát mutatja be.

Olajos István 王哲

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen végezte alapszakos és mesterszakos tanulmányait keleti nyelvek és kultúrák szakirányon. Ezután tanulmányait Kínában, Shanghai-ban folytatta, ahol a Kelet-Kína Tanárképző Egyetemen kínai nyelv-tanári mesterdiplomát szerzett. Később az ELTE Nyelvtudományi doktori iskolájának hallgatója lett. Fő kutatási területe a kínai sámánizmus, a kínai sámánról szóló középkori feljegyzések kutatása, valamint a sámánizmus kora kínai középkorban játszott szerepének a vizsgálata.

他在罗兰大学完成了本科和硕士课程，主修东方语言和文化。随后前往中国上海继续深造，并在华东师范大学取得了汉语教师硕士学位。后来成为罗兰大学语言学博士学院的学生。主要研究领域为中国萨满教、中世纪有关中国萨满教的记载研究，以及萨满教在中国中世纪早期所起到的作用。

Torma Laura 陶络岚

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett diplomát keleti nyelvek és kultúrák alapszakon, illetve fordító-tolmács mesterszakon. Továbbá a Pekingi Idegen Nyelvi Egyetemen nyelvi ösztöndíjasként, a Shanghai Fudan Egyetemen pedig kutató ösztöndíjasként tanult. Jelenleg az ELTE Nyelvtudományi doktori iskolájának hallgatója, ahol a kortárs kínai irodalmat és a kínai diaszpóra irodalmát kutatja. 2020 óta blogján, a *Tusolón* ír a kínai kultúráról, irodalomról és nyelvről.

毕业于罗兰大学东方语言和文学专业，并取得翻译-口译硕士学位。之后作为北京外国语大学语言留学生，以及上海复旦大学研究学者留学生继续深造。目前是罗兰大学语言学博士学院的学生，研究中国当代文学和海外华人文学。2020年以来，在自己的名为“Tusoló”的博客上撰写有关中国文化、文学和语言的文章。

Az ELTE Konfuciusz Intézet elmúlt egy éve

匈牙利罗兰大学孔子学院过去的一年

Húszéves a Konfuciusz Intézetek hálózata

Július elején az ELTE-n rendezték meg a kelet- és közép-európai Konfuciusz Intézetek 2024-es konferenciáját, ahol 18 ország küldöttei tanácskoztak az idén 20. évfordulóját ünneplő intézeti hálózat jövőjéről és fejlesztési irányairól.

Hamar Imre, az ELTE nemzetközi ügyekért felelős rektorhelyettese, az ELTE Konfuciusz Intézet igazgatója köszöntő beszédében kiemelte, hogy az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a Pekingi Idegen Nyelvi Egyetem (BFSU) szoros együttműködésben dolgozik közös akadémiai és kulturális programokon, illetve nyelvi képzések és nyelvvizsgák beindításán. A kínai partnerekkel ápolt közvetlen és napi kapcsolat – bár nem egyszer vitákon és konfliktusos helyzeteken keresztül – eddig mindig sikeres együttműködést eredményezett.

Az ELTE Kínai Tanszék 1923 óta képez olyan szakembereket, akik hidakat építhetnek a két kultúra között, a Konfuciusz Intézet pedig újabb ajtókat nyitott a nyelvi, kulturális és tudományos ismeretterjesztő programok felé – fogalmazott Hamar Imre. Az ELTE Konfuciusz Intézet úttörő szerepet töltött be a nyelvoktatás fejlesztésében, hiszen közreműködésével ma már 20 magyar középiskolában (köztük számos egyetemi gyakorlóiskolában) tanítanak kínai nyelvet.

A nyelvi, kulturális és oktatási együttműködések ma fontosabbak, mint valaha – mondta el **Zhao Gang**, az intézeti hálózat működtetésében fontos szerepet játszó Pekingi Idegen Nyelvi Egyetem rektorhelyettese, aki szerint a budapesti, krakkói és szófiai Konfuciusz Intézetek globális modellként szolgálnak a hálózat tagjai számára.

A rektorhelyettes áttekintést adott a BFSU koordinálásával megvalósuló intézményi fejlesztésekről, kulturális csereprogramokról és oktatási együttműködésekről, kiemelve az intézeti oktatók továbbképzését, az ország társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődéséről szóló Kínai Kulturális Párbeszéd eseménysorozatát, valamint a 2023 szeptemberében létrehozott kutatási, fordítási és kulturális csereprogramokkal foglalkozó Akadémiai Irodalmi Hálózatot, amely újabb szervezeti keretet ad az egyetemi együttműködésnek.

Han Dongsheng, a budapesti kínai nagykövetség első helyettese beszédében visszatekintett a két ország 75 éves múltra visszatekintő diplomáciai kapcsolataira, valamint megjegyezte, hogy a 2017-es stratégiai partnerségi megállapodásnak köszönhetően Magyarországon egyre nő a közvetlen kínai befektetések volumene, és eredményes együttműködések folynak az oktatás és a kutatás területén is. Jelenleg mintegy 3000 kínai hallgató tanul Magyarországon.

A diplomata kiemelte a nemrég 100. születésnapját ünneplő ELTE Kínai Tanszék szerepét: a kínai nyelvi képzést nyújtó három magyar egyetem közül az ELTE az egyetlen, ahol az alap- vagy mesterképzésen túl doktori fokozat megszerzésére is lehetőség van. Beszédének zárásaként két megvitatásra érdemes témakört – a helyi igényekhez alkalmazkodó nyelvoktatás fejlesztése, a mesterséges intelligencia szerepe – ajánlott a hallgatóság figyelmébe.

2023-ban a világon működő 495 Konfuciusz Intézetben összesen 54 ezren tanultak kínaiul, az intézetek emellett a nyelvtanárok továbbképzésének fontos platformjai is – emelte ki **Zhang Junli**. A Kínai Nemzetközi Oktatási Alapítvány (Chinese International Education Foundation / CIEF) főtitkár-helyettese felidézte, hogy formális keretek közt Kína és a CEE-országok 12 éve folytatnak eredményes gazdasági, kereskedelmi, kulturális, oktatási és kutatási együttműködést. Az intézeti hálózat előtt álló legnagyobb feladatok jelenleg a fenntartható, stabil működés biztosítása, az oktatás minőségének a fejlesztése és a digitális átállás végrehajtása.

孔子学院网络20周年

7月初，罗兰大学承办了2024年中东欧孔子学院联席会议，来自18个国家的代表共同讨论了建成20周年的孔子学院网络的未来和发展方向。

负责罗兰大学国际事务的副校长、罗兰大学孔子学院匈方院长**郝清新**在致欢迎辞时强调，罗兰大学和北京外国语大学（BFSU）在联合学术和文化活动、语言培训和语言考试等方面密切合作。尽管争论和冲突时有发生，但与中国合作伙伴的直接和日常接触总是能带来成功的合作。

郝清新表示，自1923年以来，罗兰大学中文系始终致力于培养能够在两种文化之间建起桥梁的专家，而孔子学院则为语言、文化和科学推广活动打开了新的大门。罗兰大学孔子学院在语言教学发展中起到了先锋作用，目前匈牙利20所中学（包括多所大学培训学校）都在与其合作下教授汉语。

北京外国语大学在孔子学院网络运营中发挥着重要作用，该校副校长**赵刚**说：“现在语言、文化和教学合作比以往任何时候都要重要。”他认为，布达佩斯、克拉科夫、索菲亚的孔子学院为网络成员树立了全球典范。

副校长介绍了北外的机构建设、文化交流项目和教育合作等情况，重点介绍了教师再培训、围绕国家社会经济和文化发展开展的中国文化系列对话等活动，以及2023年9月设立的从事研究、翻译和文化交流项目的学术文献网络，该网络为大学合作提供了新的组织框架。

中国驻匈牙利使馆教育参赞**韩冬升**在致辞中回顾了两国75年来的外交关系，并指出，得益于2017年签订的战略合作伙伴关系协议，中国在匈牙利的直接投资额大幅增加，在教育和研究领域也开展了成功的合作。目前约有3000名中国学生在匈牙利学习。

参赞强调了刚刚庆祝成立百年的罗兰大学中文系的特殊作用：在匈牙利三所提供汉语培训的大学中，罗兰大学是唯一一所除了提供学士和硕士学位外，还可以获得博士学位的大学。致辞的最后，他提出在人工智能时代如何取长补短服务好当地教育这一问题供大家思考。

中国国际中文教育基金会（Chinese International Education Foundation / CIEF）副秘书长**张君丽**指出，2023年，全球495所孔子学院共有5.4万人学习汉语，孔子学院同时也是语言教师深造的重要平台。她回顾说，十二年来，中国与中东欧国家在正式框架内开展了卓有成效的经济、商业、文化、教育和科研合作。当前孔子学院网络面临的重大任务是确保持续稳定的运营、提高教育质量以及实施数字化转型。

会议开幕式上，萨博·吉拉（Szabó Kira）演唱了匈牙利语的中国民歌《茉莉花》（由浙江音乐学院交换生谭润芝钢琴伴奏），随后是巴托克·贝拉（Bartók Béla）作品集集中的匈牙利民歌《满溢森林大路》（Töltik a nagy erdei utat）。此外，龙剑功夫和武术体育协会大雨（Kövér Kristóf）的弟子们在世界冠军银牌得主维兹·安尼科（Vizi Enikő）的带领下，为与会者带来精彩的武术表演。

A konferencia nyitóünnepségén Szabó Kira a Jázminvirág című kínai népdal magyar nyelvű változatát adta elő (zongorán kísért Tan Runzhi, a Zhejiangi Konzervatórium cserediákja), majd a közönség a Bartók Béla gyűjtéséből származó Töltik a nagy erdei utat című magyar népdalt hallgathatta meg. Emellett a Sárkánykard Kungfu és Wushu Sportegyesület színeiben Kövér Kristóf tanítványai tartottak harcművészeti bemutatót a világbajnoki ezüstérmes Vizi Enikő vezetésével.

Százéves az ELTE Kínai Tanszék

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen éppen 100 évvel ezelőtt, 1923 novemberében alakult meg a Kelet-ázsiai Intézet, ezzel Magyarországon megkezdődött a kínai nyelv és kultúra egyetemi szintű oktatása. A jubileumot egyetemi és állami vezetők, diplomata és a hazánkban működő kínai vállalkozások képviselői együtt ünnepelték az Aula Magnában.

Borhy László rektor köszöntőjében felidézte, hogy a kínai nyelv és kultúra magas szintű közvetítésében az ELTE az egyik első közép-kelet-európai felsőoktatási intézmény volt. Megemlékezett a Kelet-ázsiai Intézet korábbi vezetőiről, köztük Pröhle Vilmosról, illetve Ligeti Lajosról, akiknek műhelyéből aztán a magasan képzett magyar sinológusok első generációja (Csongor Barnabás, Tőkei Ferenc, Ecsedy Ildikó) is kikerült. Az intézet későbbi tanárai, Józsa Sándor és Galla Endre még hallgatóként az első magyar egyetemisták voltak, akik ösztöndíjjal tanulhattak Kínában az 1950-es években, hogy aztán oktatóként még magasabb szintre emeljék az ELTE-n folyó képzést. A rektor kiemelte Mártonfi Ferenc szerepét is, aki különös hangsúlyt fektetett a tudományos nyelv oktatására. A kilencvenes évek közepén a gazdasági megszorítások a felsőoktatásra is negatív hatással voltak, majd 2002-től Hamar Imre professzor vette át a Kínai Tan-

szék vezetését, irányítása alatt újra dinamikus fejlődésnek indult a kínai oktatás.

Jelenleg alapképzésen 182, mesterképzésen 14, doktori képzésen pedig 18 hallgató tanul kínai nyelvet.

Beszéde zárásaként Borhy László méltatta az intézet érdemeit a kínai–magyar kapcsolatok fejlesztésében, és hasonló sikereket kívánt a következő évszázadra is.

Borhy László akadémikus, az ELTE rektora
罗兰大学校长薄慕往（László Borhy）院士

百年罗兰大学中文系

100年前的1923年11月，东亚学院在罗兰大学成立，匈牙利开始大学层面的中国语言和文化教学。大学和国家领导人、外交官以及在匈的中资企业代表共同在麦格纳大厅庆祝了百年纪念。

薄慕往 (Borhy László) 校长在欢迎致辞中回顾说，罗兰大学是中东欧地区最早教授高水平中国语言和文化的高等院校之一。他提到东亚学院的前领导人普勒赫莱·维勒摩什 (Pröhle Vilmos) 和李盖蒂 (Ligeti Lajos)，他们培养出了包括陈国 (Csongor Barnabás)、杜克义 (Tőkei Ferenc) 以及艾之迪 (Ecsedy Ildikó) 在内的第一代高素质的匈牙利汉学家。东亚学院后来的教师尤山度 (Józsa Sándor) 和高恩德 (Galla Endre) 是20世纪50年代第一批获得奖学金到中国留学的匈牙利大学生，随后作为讲师将罗兰大学的培训提升到了更高水平。校长还强调了马尔通菲·弗兰茨 (Mártonfi Ferenc) 的作用，他特别重视科学语言的教学。在九十年代中期，紧缩经济也对高等教育产生了负面影响。从2002年开始，郝清新 (Hamar Imre) 教授接任中文系主任，在他的领导下，中文教育再度蓬勃发展。

目前中文系本科生182人，硕士生14人，
博士生18人。

薄慕往校长在致辞最后赞扬了孔子学院为匈关系发展所做的贡献，并祝愿孔子学院在下个世纪取得同样的成功。

Gong Tao, a Kínai Népköztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete fontos mérföldkőnek nevezte a jubileumot, és kiemelte, hogy az Eötvös Loránd Tudományegyetem számos Nobel-díjas, Wolf-díjas és Abel-díjas kutatót nevelt ki. A nagykövet szerint az ELTE erős nemzetközi beágyazottságát jól példázza, hogy

az egyetem 14 kínai felsőoktatási intézménnyel működik együtt,

és falai között jelenleg 322 kínai hallgató tanul. Felidézte, hogy Magyarország 1949-ben az elsők között vette fel a diplomáciai kapcsolatot az akkor megalakult Kínai Népköztársasággal, és szintén az elsők között írta alá 2013-ban az „Egy Övezet, Egy Út” programról szóló dokumentumot. Gong Tao reményét fejezte ki, hogy a két ország virágzó gazdasági, kulturális és oktatási kapcsolatai tovább erősödnek a jövőben, végül köszönetet mondott azoknak az állami vezetőknek, hazánkban tevékenykedő kínai vállalkozásoknak és akadémiai szereplőknek, akik sokat tettek a kínai nyelv és kultúra népszerűsítéséért Magyarországon.

Stifter Ádám, a Külgazdasági és Külügyminisztérium keleti kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára felidézte, hogy Magyarország és Kína 2017-ben elindította átfogó stratégiai partnerségi programját, amely a magas szintű diplomáciai találkozókra túl több gazdasági együttműködési projektben testesült meg. Jelenleg négy kínai város érhető el légi úton Magyarországról, a hazánkba látogató kínai turisták száma pedig 2011 és 2019 között ötszörösére emelkedett. Az oktatási együttműködések közül kiemelte a Stipendium Hungaricum programot, amelynek keretében évente kétszáz kínai hallgató folytathat felsőoktatási tanulmányokat Magyarországon.

A Távol-keleti Intézet a legjobb hely arra, hogy a hallgatók releváns tudást kapjanak

a gyorsan változó világban, amelyben Kína szerepe folyamatosan növekszik – fogalmazott köszöntőjében **Eszterhai Viktor**, a Magyar Külügyi Intézet kutatási igazgatója, aki maga is tíz évet töltött az ELTE-n hallgatóként és kutatóként. Magyarországnak nagy szüksége van olyan magasan képzett szakértőkre, akik az itt szerzett tudást le tudják fordítani gyakorlati eredményekre – tette hozzá.

Pacsay-Tomassich Orsolya, a Magyar Diplomáciai Akadémia elnöke hangsúlyozta, hogy gazdasági és kulturális partnerség alapja egyaránt a magas szintű oktatás, amelyben az ELTE vezető szerepet tölt be Magyarországon, jó alapot teremtve a kölcsönös tiszteleten alapuló hosszú távú együttműködésekhez.

Gong Tao nagykövet
龚韬大使

Stifter Ádám,
keleti kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár
负责东方关系的副国务秘书斯提夫特尔·阿达姆

Eszterhai Viktor,
a Magyar Külügyi Intézet kutatási igazgatója
匈牙利外交研究所主任·维克多

Pacsay-Tomassich Orsolya,
a Magyar Diplomáciai Akadémia elnöke
匈牙利外交学院院长奥索利亚

中华人民共和国特命全权大使**龚韬**将百年纪念称为重要的里程碑，并强调罗兰大学培养了很多诺贝尔奖（Nobel-díj）、沃尔夫奖（Wolf-díj）和阿贝尔奖（Abel-díj）获奖者。大使表示，罗兰大学强大的国际影响力充分体现在以下事实中：

大学与14所中国高等院校合作，

目前有322名中国学生在罗兰大学学习。他回顾说，匈牙利是1949年与中国最早建立外交关系的国家之一，也是在2013年与中国首个签署“一带一路”合作文件的欧洲国家。龚韬大使祝愿两国蓬勃发展的经济、文化和教育关系在未来进一步加强。最后，他感谢两国领导人、在匈中资企业和学术界人士为在匈牙利普及汉语和文化所做的努力。

外交和对外经济部负责东方关系的副国务秘书**斯提夫特尔·阿达姆**（Stifter Ádám）回顾说，匈牙利和中国自2017年启动了全面战略伙伴关系，除了高层外交互访以外，还体现

在多个经济合作项目中。目前，从匈牙利可以乘坐直航抵达中国的4个城市，来匈旅游的中国游客2021年至2019年期间增至5倍。在教育合作中，国秘特别提到了匈牙利奖学金计划（Stipendium Hungaricum program），每年有200名中国学生可以在此计划框架中来匈牙利接受高等教育。

远东学院是学生获取相关知识的最佳场所

匈牙利外交研究所主任**维克多**（Eszterhai Viktor）在致辞中说：在瞬息万变的世界中，中国的作用不断增强。维克多本人曾在罗兰大学就学并作为研究学者十年。他补充说，匈牙利非常需要可以将在这里获得的知识转化为实际成果的高素质专家。

匈牙利外交学院院长**奥索利亚**（Pacsay-Tomassich Orsolya）强调，两国经济和文化伙伴关系的基础是高水平教育，其中罗兰大学在匈牙利发挥着主导作用，为双方基于互相尊重的长期合作奠定了良好基础。

Rao Wangjing, a Kínai Társadalomtudományi Akadémia (CASS) igazgatóhelyettese a két ország közötti erős irodalmi kapcsolatokat emelte ki. Mint mondta, Petőfi Sándor, Jókai Mór, Kertész Imre, Esterházy Péter vagy Krasznahorkai László neve nem ismeretlen a kínai olvasók előtt, akik a műveken keresztül mélyebben is megismerhették a magyar irodalmat és kultúrát. A CASS Irodalomtudományi Intézetének 70 éves történetéből felidézte a Pál Miklós sinológussal folytatott közös munkát, egyben reményét fejezte ki, hogy az akadémia és az ELTE Kínai Tanszék közötti együttműködés, valamint diákcseraprogramok révén tovább erősödhetnek a felek közti oktatási és kutatási kapcsolatok.

Rao Wangjing,
a Kínai Társadalomtudományi Akadémia (CASS)
igazgatóhelyettese

中国社会科学院文学所 (CASS) 副所长饶望京

Jia Dezhong, a Pekingi Idegen Nyelvi Egyetem (BFSU) rektorhelyettese szerint az elmúlt évszázadban

számos, a kínai nyelvet és kultúrát magas szinten ismerő szakértő került ki az ELTE-ről,

a BFSU és az Eötvös Loránd Tudományegyetem pedig számos diákcseraprogramban, kutatásban és nyelvi képzésben működött együtt, szélesítve mind a kínai, mind a magyar hallgatók látókörét. Az alelnök szorgalmazta a BFSU és az ELTE közötti együttműködés bővítését.

Jia Dezhong,
a Pekingi Idegen Nyelvi Egyetem (BFSU) rektorhelyettese
北京外国语大学 (BFSU) 副校长贾德忠表

Hamar Imre, az ELTE BTK Távol-keleti Intézet igazgatója, a Kínai Tanszék vezetője, a Konfuciusz Intézet igazgatója a személyes hangvételű történeti visszatekintés után arra hívta fel a figyelmet, hogy a rendszerváltás után hazánkba érkezett kínai vállalkozók, valamint az elmúlt években Magyarországon megvalósult kínai beruházások egyaránt nagy számban igényelték magasan képzett, a kínai nyelvet és kultúrát behatóan ismerő szakembereket, ezért a tanszék a nyelvi és nyelvtanári képzéseivel folyamatosan fejlődve alkalmazkodott az aktuális kihívásokhoz. A virágzó gazdasági kapcsolatoknak köszönhetően és a jelenkori igényekre reagálva a tanszék mesterképzését a jövőben gazdasági, jogi és informatikai ismeretekkel egészítik ki – zárta beszédét.

Hamar Imre, az ELTE BTK Távol-keleti Intézet igazgatója,
a Kínai Tanszék vezetője, a Konfuciusz Intézet igazgatója
罗兰大学人文社会科学学院远东研究所所长、中文系主任、
孔子学院匈牙利院长郝清新

中国社会科学院文学所（CASS）副所长**饶望京**强调了两国之间牢固的文学联系。正如他所说，裴多菲·山多尔（Petőfi Sándor）、约卡伊·莫尔（Jókai Mór）、凯尔泰斯·伊姆雷（Kertész Imre）、艾斯特哈兹·彼得（Esterházy Péter），以及克拉斯诺霍尔卡伊·拉斯洛（Krasznahorkai László）等作家的名字对于中国读者来说并不陌生，通过他们的作品可以深入了解匈牙利文学和文化。副所长还回顾了中国社会科学院文学所70年的办学历史，以及与汉学家米白尔（Pál Miklós）的共同工作。同时他表示希望通过文学所与罗兰大学中文系之间的合作，以及学生交流项目进一步加强双方的教育和研究关系。

北京外国语大学（BFSU）副校长**贾德忠**表示，过去一百年以来，

**许多具有高水平中国语言和文化知识的专家
毕业于罗兰大学，**

北京外国语大学与罗兰大学在学生交换、研究和语言培训等方面开展了广泛合作，拓宽了中匈两国学生的视野。副校长倡议北京外国语大学与罗兰大学继续扩大合作。

罗兰大学人文社会科学学院远东研究所主任、中文系主任、孔子学院匈方院长**郝清新**（Hamar Imre）在个人经历回顾后指出，匈牙利改制以后来到匈牙利的中国企业家，以及近年来在匈牙利实现的投资项目，都需要大量精通汉语和高素质的专业人才。因此，中文系通过语言和语言教师培训不断发展并适应当前的挑战与需求。他总结说，得益于经济关系的蓬勃发展，针对当前的需要，未来中文系的硕士教学中将补充经济、法律和数据信息等相关知识。

Fotók: Csóka Ferenc

摄影：琼卡·弗兰茨

A beszédek követő színes kulturális programban a közönség magyar és kínai zeneműveket hallhatott a Zhejiangi Zenei Konzervatórium növendékeinek előadásában, megismerhette a kéthúros kínai hegedű, az *erhu*, valamint a citerára emlékeztető 21 húros *guzheng* hangzását. A Magyar Chan Wu Szövetség tradicionális oroszlántánc-bemutatót tartott Mike Sándor, számos hazai és nemzetközi kung-fu verseny győztesének a közreműködésével, Kövér Kristóf Európa-bajnok és tanítványai pedig a kung-fu különböző ágait vonultatták fel bemutatójukban.

致辞后丰富多彩的文化活动中，观众们沉浸在浙江音乐学院学生演奏的匈牙利和中国音乐作品中，品味中国传统弦乐器二胡和古筝的妙音。除此之外，在获得众多国内外武术比赛冠军的**麦克**（Mike Sándor）教练带领下，匈牙利禅武联盟表演了传统舞狮，欧洲冠军**大雨**（Kövé Kristóf）和他的徒弟们则带来了精彩多样的功夫表演。

Felavatták a Kínai Zenei és Kulturális Központot az ELTE-n

A június 25-i ünnepségen Borhy László rektor és Wang Rui, a Zhejiangi Zenei Konzervatórium elnöke aláírták a két intézmény közös zenei mesterképzési programjáról szóló megállapodást is. A most megnyílt központ a 2023 novemberében Hangzhou-ban felavatott Kodály Központ testvérintézménye.

Az avatóünnepség vendégeit **Gong Tao**, a Kínai Népköztársaság budapesti nagykövete és **Hamar Imre**, az ELTE nemzetközi ügyekért felelős rektorhelyettese köszöntötték, mindketten fontos mérföldkőnek nevezve a központ megnyitását. A nagykövet méltatta az Eötvös Loránd Tudományegyetem szerepét a kínai–magyar tudományos és kulturális kapcsolatok előremozdításában, egyben köszönetet mondott Borhy László rektornak és Hamar Imrének az ezen a területen végzett munkájáért.

Köszöntőjében az ELTE rektora emlékeztetett arra, hogy az egyetem Kínai Tanszéke tavaly novemberben ünnepelte 100. évfordulóját, idén június közepén pedig felavatták az ELTE és a pekingi Renmin Egyetem China-Hungary Joint Research Centre for Exchanges and Mutual Learning between Civilizations elnevezésű kutatóközpontját. **Borhy László** kitért arra is, hogy a Zhejiangi Zenei Konzervatórium és az ELTE Zenei Tanszék 2021 óta tartó együttműködésének köszönhetően egyre több kínai hallgató érkezik Magyarországra, hogy egy-egy szemesztert az ELTE-n tanuljon, ahol a magas színvonalon zajló szakmai oktatás mellett betekintést nyerhetnek az európai kultúrába, kipróbálhatják magukat, hogy milyen külföldön fiatal felnőttként önállótá válni, utazni és az angol nyelvet még magasabb szinten elsajátítani.

Wang Rui professzor, a Zhejiangi Zenei Konzervatórium elnöke beszédében kiemelte, hogy az ELTE világszerte elismert, magas színvonalú egyetem, amely számos világhírű tudóst és művésztudományi szakembert nevelt ki, köztük hat Nobel-díjast, öregdiákjai között pedig Kodály Zoltán zenepedagógus és zeneszerző is szerepel. Saját intézményét a nyitott oktatás elvét követő, kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkező egyetemenként jellemezte, amely egyben a Kína–Közép-Európa Zeneakadémiai Szövetség központjaként is működik. A két egyetem közös zenei mesterképzési programját a kínai Oktatási Minisztérium jóváhagyta, és már megkezdtek a hallgatók felvételét – tette hozzá.

A közös képzési program a gyakorlatban 2024 szeptemberében indul Hangzhou-ban, egy évvel később pedig megérkezhetnek az ELTE-re az első MA-hallgatók a Zhejiangi Zenei Konzervatóriumból – mondta beszédében **Bodnár Gábor**, az ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézet igazgatója, aki emlékeztetett arra, hogy a közös mesterképzés elindítását megelőző vendéghallgatói program keretében a konzervatóriumból már korábban is

érkeztek hallgatók az ELTE-re. Bodnár Gábor áttekintést adott a képzésen oktatott tárgyakról, valamint felvázolta, hogy ezen túlmenően milyen zenei és kulturális lehetőségek várják a kínai hallgatókat az ELTE-n.

A ceremónián részt vett még **Ye Qiuyue** egyetemi adjunktus, az ELTE kínai kapcsolatokért felelős rektori megbízottja, **Réthelyi Orsolya**, az ELTE BTK nemzetközi ügyekért felelős dékánhelyettese, **Sun Jie**, a kínai nagykövetség kulturális tanácsadója, **Jin Hao**, a Budapesti Kínai Kulturális Központ igazgatója, **Zhu Dan**, a Bank of China magyarországi igazgatóhelyettese és **Wang Xuejun**, a China Railway Magyarország Kft. ügyvezetője is.

Az ünnepség zárásaként a Művészetközvetítő és Zenei Intézet kórusa adott elő válogatást magyar népdalokból **Erdős Ákos** vezényletével, a Zhejiangi Zenei Konzervatórium hallgatói és oktatói pedig a hagyományos kínai húros hangszereken, erhun és ghuzengen zenéltek, zongorán kísért **Chen Yu**.

中国音乐文化中心在罗兰大学揭牌

在6月25日举办的揭牌仪式上,

罗兰大学校长薄慕往 (Borhy László) 和浙江音乐学院院长王瑞签署了两校联合开设音乐硕士课程的协议。新成立的中心是2023年11月在杭州落成的柯达伊中心的姊妹机构。

中国驻匈牙利使馆大使**龚韬**以及罗兰大学负责国际关系的副校长**郝清新** (Hamar Imre) 欢迎了参加开幕式的来宾, 他们都表示音乐文化中心的开设是一个重要的里程碑。大使赞扬罗兰大学在促进中匈科技和文化关系方面发挥的作用, 并感谢**薄慕往**校长和**郝清新**副校长在该领域所做的努力。

罗兰大学校长在致辞中提到, 去年11月, 中文系举行了百年庆典。今年6月中旬, 罗兰大学与中国人民大学共同设立的中匈文明交流互鉴合作研究中心揭牌。**薄慕往**校长还谈到, 自2021年以来, 得益于浙江音乐学院与罗兰大学音乐系的合作, 越来越多的中国学生到匈牙利罗兰大学进行一学期的学习, 除了高水平的专业教育以外, 他们还可以深入了解欧洲文化, 锻炼自己, 体验在国外作为年轻人的自立生活, 旅行和掌握更高水平的英文。

浙江音乐学院院长**王瑞**在致辞中强调, 罗兰大学是一所享誉世界的高水平大学, 培养了包括六名诺贝尔奖得主以及音乐教育家和作曲家柯达伊·佐尔坦 (Kodály Zoltán) 在内的众多世界知名学家和艺术专家。他表示浙江音乐学院是一所遵循开放教育理念、拥有广泛国际网络的大学, 也是中国-中东欧国家音乐院校联盟的中心。他补充说, 两校联合培养音乐硕士项目已经获得中国教育部批准, 并开始招生。

罗兰大学人文社会科学学院艺术媒介和音乐学院院长**伯格纳尔·卡博尔** (Bodnár Gábor) 在致辞中表示, 联合培养计划将于2024年9月在杭州正式启动, 一年后第一批来自浙江音乐学院的硕士生将抵达罗兰大学。他提到, 在联合培养硕士项目开始之前, 浙江音乐学院的学生已经在客座学生项目框架下来到罗兰大学学习。伯格纳尔·卡博尔概述了该培训计划教授的课程, 并简要介绍了罗兰大学为中国学生提供的音乐和文化学习体验机会。

罗兰大学负责中国关系的校长专员**叶秋月**助理教授、罗兰大学人文社会科学学院负责国际事务的副院长**雷特海伊·欧尔寿瑶** (Réthelyi Orsolya)、中国驻匈牙利大使馆文化参赞**孙杰**、布达佩斯中国文化中心主任**金浩**、中国银行匈牙利分行副行长**朱丹**、中铁匈牙利公司总经理**王学军**也出席了揭牌仪式。

活动最后, 艺术媒介和音乐学院合唱团在**艾尔诺什·阿克什** (Erdős Ákos) 指挥下演唱了精选的匈牙利民歌, 浙江音乐学院师生在**陈宇**的钢琴伴奏下演奏了中国传统弦乐器二胡和古筝。

Az ELTE Konfuciusz Intézet ismét társszervezője volt az ország legnagyobb holdújévi rendezvényének

Idén is rengeteg látogatót vonzott a kínaiak számára legfontosabb ünnep, a holdújévi ünnepség. Az eseményt a budapesti Chinatownban rendezték meg február 3-án és 4-én. A kétnapos ünnepségen az ELTE Konfuciusz Intézet – immáron másodszor – társszervezőként vett részt.

A nyitóünnepségen többek között jelen volt **Gong Tao**, a Kínai Népköztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, **D. Kovács Róbert Antal**, Budapest X. kerületi polgármestere, **Nagy Judit**, a Magyar–Kína Baráti Társaság elnöke, **Song Yinan**, a Chinatown Group vezérigazgatója, valamint részünkről **Li Denggui**, az ELTE Konfuciusz Intézet kínai igazgatója.

Nagy örömünkre szolgált, hogy idén is kivehettük részünket a szervezésben, az ünnepség fontosságára való tekintettel pedig az Intézet összes budapesti és valamennyi vidéki tanára csatlakozott az egész hétvégén át tartó programhoz. Ez alkalommal négy élménystanddal vártuk a látogatókat, ahol olyan különleges programokon lehetett részt venni, mint a kalligráfia, a papírvágás, az evőpálcika-ügyességi játék, ám a legnagyobb népszerűségnek a papírsárkány-készítés örvendett, amelyet kifejezetten erre az alkalomra szántunk, hiszen a kínai holdújév a sárkány évébe lépett. A kitelepült kulturális standokon kívül színpadi produkciókat láthatott és különleges kínai ételeket kóstolhatott az a több ezer ember, aki a kínai kultúrának szentelte február első hétvégéjét.

罗兰大学孔子学院再次协 办匈牙利规模最大的春节 庙会活动

今年，中国最重要的节日—农历新春活动吸引了大批游客。该活动于2月3日至4日在布达佩斯唐人街举办。罗兰大学孔子学院第二次作为协办方参加了为期两日的活动。

中华人民共和国特命全权大使龚韬、布达佩斯十区区长科瓦奇·罗伯特·安道尔 (Kovács Róbert Antal)、匈中友协主席纳吉·尤蒂特 (Nagy Judit)、唐人街集团总经理宋一楠，以及罗兰大学孔子学院中方院长李登贵等出席了春节庙会的开幕式。

我们很高兴今年能够再次参与该活动，鉴于春节活动的重要性，布达佩斯和外地的所有老师都参加了持续整个周末的活动。此次，我们设置了四个体验台，游客可以参加书法、剪纸、巧手用筷比赛等特色活动，而最受欢迎的是专门为即将进入的龙年准备的纸风筝制作。除了文化体验摊位以外，在这个二月份的第一个周末，数千名对中国文化感兴趣者还观看了舞台上的表演，并品尝了特色中国美食。

Friss hírek Kínából 来自中国的最新新闻

18 éves Intézetünk vezetősége Pekingben járt a 2024-es ELTE Konfuciusz intézeti igazgatótanácsi ülésen

November 18-án a fontos megbeszélésnek partneregyetemünk, a pekingi Idegen Nyelvi Egyetem adott otthont.

Az eseményen részt vett **Zhao Gang**, a pekingi Idegen Nyelvi Egyetem (BFSU) rektorhelyettese, **Hamar Imre**, Intézetünk magyar igazgatója, valamint **Ye Qiuyue**, a Közép- és Kelet-európai Regionális Központ oktatási igazgatója, jelen volt továbbá **Jin Limin**, a BFSU Konfuciusz Intézetekért felelős igazgatója, **Li Jiansheng**, a Kínai Nyelv és Irodalom Tanszék professzora, **Xu Yanyi**, a Magyar Tanszék vezetője és **Li Denggui**, Intézetünk kínai igazgatója.

Zhao Gang elismerően szólt az Intézet eddigi sikereiről, és megköszönte az ELTE támogatását, amely szorosan együttműködik a BFSU-val. Hangsúlyozta, hogy a kínai–magyar barátság erősödésével a két egyetem kapcsolata új szintre lépett, és a BFSU továbbra is mindenben támogatja a közös tudományos kutatásokat, tehetséggondozást és kulturális csereprogramokat.

Hamar Imre kiemelte, hogy a Konfuciusz Intézet 18 éves fennállása alatt elért sikerei nagyban a BFSU támogatásának köszönhetők. Hangsúlyozta, hogy az ELTE továbbra is elkötelezett a kínai nyelv-oktatás fejlesztése mellett, különösen a gazdasági kapcsolatok erősítésére összpontosítva. Az Intézet célja, hogy támogassa a növekvő munkaerőpiaci igényeket, és elősegítse az oktatási, kulturális és tudományos együttműködések bővítését.

Az ülésen az Intézet 2024-es éwertékelőjét is megtartották, kijelölték a 2025-ös terveit. A résztvevők megvitatták a nyelvi képzés fejlesztési irányait, a „Kínai nyelv +” oktatási modellt, valamint a tudományos folyóiratok létrehozásának a lehetőségeit.

Az ELTE Konfuciusz Intézet 2006. december 7-én alakult meg az ELTE és a BFSU együttműködésében. Ez volt Magyarország első és a világ egyik első „minta-Konfuciusz Intézete”, amely mára a kínai nyelv-oktatás, kultúrákövetítés és tudományos kutatás kiemelkedő központjává vált.

成立18年的孔子学院领导们在北京参加2024年罗兰大学孔子学院理事会会议

11月18日，在我校合作院校北京外国语大学举办了此次重要会议。

北京外国语大学副校长**赵刚**、孔子学院匈方院长**郝清新**、中东欧区域中心教学主任**叶秋月**、北外孔子学院工作处处长**金利民**、中国语言文学学院教授**李建盛**、欧洲语言文化学院匈牙利语教研室主任**许衍艺**、孔子学院中方院长**李登贵**出席了此次理事会。

赵刚高度评价了孔子学院迄今所取得的成就，感谢罗兰大学与北外密切合作的支持。他强调，随着中匈友谊的不断深化，两校关系已迈上新的平台，北京外国语大学将继续全面支持联合科研、人才培养以及文化交流项目。

郝清新强调，孔子学院成立18年以来所取得的成功很大程度上得益于北京外国语大学的支持。他表示，罗兰大学除了继续致力于汉语教学的发展，还将着重加强经济关系。孔子学院的目标是，支持不断增长的劳动力市场需求，促进扩大教育、文化和科学等方面的合作。

理事会上还总结了2024年的工作，并确定了2025年的计划。与会者讨论了语言培训的发展方向、“汉语+”教学模式以及创办科学期刊的可能性。

罗兰大学孔子学院2006年12月7日由罗兰大学和北京外国语大学合作成立，是匈牙利第一所、也是世界上首批“示范孔子学院”之一，现已成为杰出的汉语教学、文化传播和科学研究中心。

Világelső elismerésben részesültünk a HSK-vizsgák terén:

Globális HSK Példamutató Vizsgaközpont lettünk

Az ELTE Konfuciusz Intézete büszkén jelentheti be, hogy a kínai nyelv-tudás nemzetközi mérésében nyújtott kiemelkedő teljesítményéért elnyerte a „Globális HSK Példamutató Vizsgaközpont” címet.

Egyedülálló elismerés a nemzetközi mezőnyben

November 15-én a Világ Kínai Nyelvi Konferenciáján mindössze 19 vizsgaközpont kapta meg a rangos címet a világ 1404 HSK-vizsgaközpontja közül. Az elismeréseket **Hu Zhiping**, a Kínai Oktatási Minisztérium nyelvi és kulturális csereprogramokért felelős központjának igazgatóhelyettese adta át. Ez az elismerés azoknak a vizsgaközpontoknak jár, amelyek kiemelkedően teljesítenek a kínai nyelv-vizsgák népszerűsítése, lebonyolítása és a vizsgaszolgáltatások minősége terén, valamint szervezeti működésükkel is példát mutatnak.

Az ELTE Konfuciusz Intézet eredményei

Az ELTE Konfuciusz Intézet 2007 óta felelős az egyetem HSK-vizsgáinak a szervezéséért, de maga a vizsgarendszer már 2002-ben elindult az egyetemen. Az Intézet jelenleg minden HSK-szintet, a szóbeli HSKK-t, az ifjúsági YCT-t, az üzleti BCT-t és az orvosi MCT nyelvvizsgát is szervezi. Évente nyolc alkalommal vizsgáztatunk, amelyekre körülbelül 800 fő jelentkezik.

Az elmúlt években az Intézet számos rangos díjat elnyert:

- * három egymást követő évben az „Kiváló HSK Vizsgaközpont” címet,
- * 2023-ban pedig az „Kiemelkedő HSK Népszerűsítő Díjat”.

A „Globális HSK Példamutató Vizsgaközpont” cím elnyerése különleges mérföldkő az ELTE számára. Ezek a vizsgaközpontok nemcsak a kínai nyelv-tudás nemzetközi szabványosításában játszanak kulcsszerepet, hanem a kínai nyelv és kultúra népszerűsítésében is.

Az ELTE Konfuciusz Intézet továbbra is elkötelezetten dolgozik a vizsgák magas színvonalának biztosításán, valamint a kínai nyelv tanulásának az ösztönzésén.

在HSK汉语水平考试领域获得了世界领先的认可：成为HSK全球示范考点。

罗兰大学孔子学院可以自豪地宣布：荣获了“HSK全球示范考点”称号，以表彰其在国际汉语水平考试领域所取得的突出成绩。

国际领域独一无二的认可

11月15日，在世界中文大会上，全球1404个HSK考点中仅有19个考点获得该称号。该奖项由中国教育部中外语言交流合作中心副主任**胡志平**颁发。这一认可表彰了在汉语考试推广和管理、考试服务质量以及组织运营方面表现出色的考试中心。

罗兰大学孔子学院取得的成绩

自2007年起，罗兰大学孔子学院就负责组织HSK考试，但其考试制度本身始于2002年。孔子学院目前承办HSK各级别、HSKK口语、青少年YCT、商务BCT、医学MCT语言考试。每年组织八次考试，约有800人报名参考。

近年来，孔子学院荣获多项享有盛誉的奖项：

- * 连续三年荣获“HSK优秀考点”称号
- * 2023年荣获“HSK优秀推广奖”

荣获“HSK全球模范考点”称号对于罗兰大学来说是个特殊的里程碑。这些考点不仅在汉语知识国际化方面，而且在推广中国语言和文化方面发挥着关键作用。

罗兰大学孔子学院仍将继续致力于确保考点的高水平服务，并继续鼓励汉语学习。

TORMA LAURA 陶络岚

Kultúrákon és nyelveken át: a kínai ihletésű fantasy népszerűsége Magyarországon

跨文化与语言：中国奇幻作品在匈牙利的流行

A magyar könyvesboltok polcain egyre nagyobb számban vannak jelen az első-sorban fiatal felnőtteket célzó kínai stílusú fantasyregények. Ezek a művek a fiatalabb korosztályt megszólító látványos borítójukkal, a misztikusnak, távolinak feltüntetett, hagyományos kínai kultúrán alapuló fantáziavilágukkal, illetve olvasmányos, könnyen követhető cselekményükkel vonzzák az olvasókat, sőt a magyarra fordított könyvek és szerzők nagy számából, a magyar könyvesboltokban lépten-nyomon látható készletekből, illetve az újabb és újabb megjelenésekből és előkészületben lévő könyvekből ítélve nagyszámú olvasóközönséget tudnak megtartani. Torma Laura írásából megismerhetjük ezt az egyre népszerűbb műfajt, valamint az is kiderül, milyen összetett kérdéseket vet fel ez az irodalmi irányzat. A cikk maga könyvajánló is, amely kedvet csinál a kínai ihletésű fantasy világának felfedezéséhez.

越来越多针对年轻群体的中国奇幻小说出现在匈牙利书店的书架上。这些作品配以符合年轻人审美的精美封面、描述以中国文化为基础的遥远神秘的奇幻世界，可读性很强且情节易懂，吸引着众多读者。翻译成匈文的书籍和作者越来越多，匈牙利书店里处处可见这类作品。除此之外，不断有新书出版和准备出版，令读者翘首期盼。从陶络岚的文章中，我们可以了解这一日益流行的文学流派，同时揭示了这种文学趋势所提出的复杂问题。该文本本身也是一份书籍推荐，吸引读者去探索中国的奇幻世界。

Kínai fantáziavilág a magyar könyvesboltok polcain

Az utóbbi néhány évben viszonylag sok, kínai elemeket felhasználó fantasy YA regény jelent meg a magyarországi könyvpiacra magyar fordításban. A YA (young adult), azaz a fiatal felnőtt kategória, ötvözi a „felnőtt”-irodalom nehéz témáit (például háborús bűnök, imperializmus, rasszizmus stb.) az ifjúsági irodalom lendületével és könnyű olvashatóságával. Ebben a szellemben jelentette meg az Agave Könyvek R. F. Kuang *Mákháború* trilógiáját (*Mákháború*, 2019, *Sárkányköztársaság*, 2020, *A lángoló isten*, 2021), valamint Shelley Parker-Chan *A nappá vált lány* duológiáját (*A nappá vált lány*, 2023, *A sötétségbe fojtott világ*, 2024). A Next21 kiadásában került piacra Chloe Gong duológiájának mindkét része, *Az ilyen vad öröm* (2024) és a *Vad véget ér* (2024), illetve a *Kegyetlen Fortuna asszony* (2024), amely egy háromrészes sorozat kezdődarabja. Szintén a Next21 kiadásában jelent meg Judy I. Lin *Teák könyve* duológiájának mindkét része: *Méreggel átitatott varázslat* (2023) és *Sötét, édes bájital* (2024). Sue Lynn Tan *A Mennyei Kriáltság* duológia első része, *A Holdistennő lányát* pedig a Könyvmolyképző publikálta 2024-ben.

Eredeti nyelven befejezetlen sorozat is jelent meg magyarul, Xiran Jay Zhao *Vasözvegy* című regénye (Cartaphilus, 2023), amelynek folytatása 2024 decemberére várható angolul. A befejezetlen sorozat magyar fordítása és magyarországi kiadása a kiadó részéről a kínai fantasy töretlen népszerűségébe vetett hitről árulkodik.

Műfaj-meghatározás

A könyvtrendek, műfajok és zsánerek folytonosan változóban vannak. Olykor egy-egy műfaj vagy zsáner egy-egy régióhoz, nemzethez, nyelvhez kifejezetten is kötődik, így jól körülhatárolható (vagy a könyvpiac szempontjából nézve jól eladható) párosítások jelennek meg, ilyen például a skandináv krimi. Hasonló párosításként tűnik fel az utóbbi időben a kínai fantasy, vagy pontosabb kifejezéssel élve „kínai ihletésű fantasy”. A skandináv krimihez hasonlóan az olvasó szemszögéből jól azonosítható kategóriáról van szó, amelyhez jól körülhatárolható olvasói elvárások kapcsolódnak: fantasztikus világ, hagyományos kínai kulturális elemek gyakran mágiával, természetfeletti képességekkel és lényekkel ötvözve, illetve kalandos cselekménybe ágyazva. A fentebb

említett, magyar könyvpiacra megjelent művek ezeket a kritériumokat mind kielégítik, emellett továbbá nagyjából egységes olvasóközönséget céloznak meg, illetve a YA (young adult) kategóriába tartoznak.

Kínai fantasy – kínai szerző?

A regények legszembevetőbb jellegzetessége, hogy a hagyományos kínai kultúra elemeit kisebb-nagyobb mértékben felhasználva alakítják a fantasztikus világot, amelyben a fordultatos, kalandos cselekmény játszódik. A magyar könyvesboltokba a nyugati, elsősorban amerikai piacon már befutott művek jutnak el, amelyek a hazai piacon elért sikerek alapján nálunk is jó eséllyel népszerűségegre tehetnek szert. Ez ugyanakkor nem azt jelenti, hogy Nyugaton, kifejezetten Amerikában hirtelen népszerű lett volna a kínai irodalom, sem pedig azt, hogy „kínai ihletésű”, de alapvetően teljes mértékben amerikai (nyugati) fantasyról

lenne szó. A szerzők nagyrészt ázsiai amerikaiak (ázsiai kanadaiak, ázsiai új-zélandiak), személyes kapcsolódási pontjaik vannak az ázsiai kultúrákkal – a fent említett művek esetében kifejezetten a kínai kultúrával, bár egyre több koreai, japán, indiai és egyéb ázsiai kultúra is megjelenik a fiatal felnőtteknek szóló fantasyzsánerben.

Az egyes szerzők természetesen sajátos kulturális háttérrel rendelkeznek, és mind más-más módon, más elemek felhasználásával jelenítik meg a kínai kultúrát, annak különböző aspektusait. Rebecca Kuang Kínában született, de Amerikában nőtt fel, műveiben egyetemi tanulmányai (történelem, Kína-tanulmányok), illetve a Nyugat–Kelet oppozíció fontos szerepet kapnak. A *Mákháború* trilógia világépítése például a Song-kori Kína fejlettségi viszonyait tükrözi, míg a sorozatban megjelenő konfliktusok többek között a Míng- (1368–1644) és Qing-kori (1644–1911) nyugati misszionáriusok tevékenységét, valamint a második japán–kínai háború (1937–1945) eseményeit dolgozzák fel. Chloe Gong shanghai születésű, de Új-Zélandon nőtt fel. Művei színhelyéül az 1920–30-as évekbeli Shanghai szolgál, ahol egyedi módon elegyedik a kínai és a gyarmatosító nyugati kultúra. Xiran Jay Zhao Kínában született, nagyjából tízéves kora körül emigrált a családjával Kanadába, így saját elmondása szerint ugyanannyira otthon érzi magát mindkét kultúrában. A *Vasözvegy* Kína egyetlen császárnője, Wu Zetian történetének újragondolása egy hagyományos kulturális alapokon nyugvó, de futurista Kínában. A fenti néhány példából jól látszik, hogy mennyire egyedi személyes kulturális háttérrel rendelkeznek az alkotók, és mennyire sajátos módon építik be a kínai kultúrát műveikbe.

A kínai ihletésű fantasy népszerűsége Magyarországon

A magyar olvasó tehát olyan könyvet tart a kezében, amelyet angol nyelven alkotó ázsiai amerikai (vagy egyéb nyugati országhoz kötődő, ázsiai származású) szerző írt. Azaz a magyar olvasó számára kétszeresen is idegen kulturális háttérrel beszélünk. Így felmerül a kérdés: mi indokolja a kínai ihletésű fantasy magyarországi népszerűségét?

Az első lehetséges ok a nyelvben rejlik. Ezek a művek a magyar könyvkiadás számára könnyen hozzáférhetők és kezelhetők. A legnépszerűbb művek eredetileg mind angolul íródtak, így könnyű fordítót találni, valamint könnyű a kiadás-specifikus kérdések (például jogok) intézése is.

Továbbá a nyugati könyvtrendekkel egyre inkább lépést tartó (BookTok, BookTube stb. révén) és angolul egyre többen olvasó magyar közönség számára a szóban forgó könyvek esetleg már magyarországi megjelenésük előtt ismerősek lehetnek, és ez növelheti vonzerejüket a magyar könyvpiacra.

További lehetséges indok a nyugati kultúra, amelyben és amely számára ezek a művek íródtak. A kínai ihletésű fantasyregények olyan világba invitálnak, amely az elsődleges célközönség, a nyugati olvasó számára legtöbb esetben kultúridegen. Az ázsiai kultúrákban járatlan olvasó számára teljesen új világot nyújtanak a művek, az ázsiai kultúrákat valamennyire ismerő olvasó számára pedig az válik izgalmassá, ahogyan az ázsiai kultúrákat beépíti a szerző fantasyelemmel átítatott egyedi világába. A kisebb-nagyobb kultúridegenség ugyanúgy igaz a nyugati (amerikai, kanadai stb.) és a magyar olvasóközönségre, ebből a szempontból a magyar és a nyugati közönség olvasata között nincs jelentős különbség, azaz ugyanannyira jól tudnak érvényesülni a nyugati művek Magyarországon is.

Szintén egyfajta univerzalitás található a műfaj befogadhatóságában. A fiatal felnőtteknek szóló irodalom olyan kérdéseket feszeget, amelyek kultúrától függetlenül egyetemesek. A fiatal felnőttirodalomban megjelenő univerzális toposzok közé tartozik az egyén szintjén a felnőtté válás, gyász, bosszú stb., közösségi szinten pedig a társadalmi kirekesztés, megbélyegzés, háború stb.

A kínai ihletésű fantasyművekben a fentiek mellett ugyanakkor megjelennek kifejezetten olyan kérdések, amelyek a kínai közösségek számára fontosak, akár a történelmi Kínáról van szó, akár a mai Kínáról, akár a diaszpórában élő kínaiakról. Ide sorolható például a történelmi traumák és megaláztatások feldolgozása, lásd a *Mákháborúban* megjelenő nanjingi mészárlás (1937) vagy *Az ilyen vad örömben* a nyugati gyarmatosítás. Az érem másik oldala pedig a hagyományos kultúra pozitív értékeinek a kidomborítása, a kínai kultúra meg- és elismertetése, lásd a *Vasözvegyben* Wu Zetian mint az erős női uralkodó képe. Ezek a kérdések a magyar (és a nyugati) olvasók számára eredetileg talán távolinak tűnnek, ugyanakkor a regény narratívája révén az olvasó könnyen azonosul a szereplők helyzetével, könnyen magáénak érezheti a szereplők gondjait. Továbbá a regényekben megjelenő, kifejezetten a kínai kultúrával kapcsolatos kérdések gyakran az interszekcionalitás révén nem pusztán a kínai kultúrához kapcsolódnak, hanem más, sokszor univerzális kérdésekhez is köthetők, például Wu Zetian mint a feminizmus megjelenítője, valamint mint az LGBTQ-közösség tagja (a regény narratívája szerint poliszexuális).

További ok a kínai ihletésű fantasy magyarországi népszerűségének magyarázatára az ázsiai kultúrák általánosságban növekvő népszerűsége. Nyugaton, illetve Magyarországon is egyre népszerűbbek az ázsiai kultúrák hagyományos és

különösen modern vetületei, legyen szó K-popról, thai drámákról, japán animékről, és még sorolhatnánk. A kínai kultúra esetében különösen a kosztümös és wuxia/xianxia, a hareművészet és a fantasyt ötvöző sorozatok, valamint a kortárs irodalom is egyre népszerűbb. Számos kortárs kínai mű jelent már meg magyar fordításban a Nobel-díjas szépirodalomtól (például Mo Yan művei) egészen a szórakoztatóirodalomig (például *A démoni kultiváció nagymestere* sorozat Kis Marcell fordításában). Az utóbbi időben különösen kedvelté váltak a magyar olvasókörében a kortárs kínai szórakoztatóirodalom különböző formái – regények, webregények, manhuák –, amelyek közül a xianxia és wuxia műfajok kiemelkednek. Ezek az alkotások, amelyek a hareművészet és fantasy elemeit kombinálják, gyakran jelenítenek meg LMBTQ-karaktereket (például a *danmei* alműfaj). Bár a műfajban léteznek eredetiből készült magyar fordítások (mint például Kis Marcell fordításai), a nyelvi akadályok miatt továbbra is leginkább csak közvetítőnyelven (általában az angolon) keresztül férnek hozzá a magyar olvasók ezekhez a művekhez. Ezzel szemben az angol nyelven íródott kínai ihletésű fantasyk sokkal könnyebben elérhetők, könnyebben fordíthatók, és hasonló világépítéssel, témákkal rendelkeznek, és ez egy további lehetséges indok a magyarországi népszerűségükre.

A kínai ihletésű fantasyvel kapcsolatban felmerülő problémák

A fentiek olvastán úgy tűnhet, hogy a kínai ihletésű fantasy olyan új irodalmi zsáner, amely a fiatal olvasókat könnyen megfogja, és a könyvpiac szempontjából is nyereséges. A kínai ihletésű fantasy azonban több problémát is felvet. Az első probléma az orientalizmus, amely számos ázsiai származású író és különösen a nem Ázsiában alkotó szerzők esetében felmerül. Az orientalizmus az a Nyugaton kialakult és nagymértékben Nyugat-centrikus nézet, amely a Keletet idealizálva, de egyúttal sztereotípiákkal felruházva, a Nyugattal szemben mint „mást”, „idegent” ábrázolja. Orientalista megközelítést láthatunk a Disney-féle *Aladdinban* (nőek elnyomása, tárgyiasítása) és *Mulanban* (különböző ázsiai kultúrák összemosása egyetlen „keleti” kultúrává). Felvetődik a kérdés, hogy ha a kínai ihletésű fantasyt ázsiai gyökerekkel rendelkező szerzők írják, akkor hol ebben az orientalizmus. Az orientalizmus az imperializmus révén továbböröklődött a

mai globalizált, de továbbra is Nyugat-centrikus világba, és azt eredményezte, hogy az asszimilálódni akaró ázsiai egyének, intézmények önmagukat orientalisztikus szemszögben látják és láttatják. Az önorientalizmus (self-orientalism) vádja gyakran hangzik el az ázsiai származású kínai ihletésű fantasy műfaj íróival kapcsolatban. Ugyanakkor nehéz egyértelműen kimondani, hogy valóban orientalizmusról, önorientalizmusról lenne szó az egyes szerzők esetében. Egyrészt a szerzők gazdasági profitot, illetve társadalmi tőkét kovácsolnak tevékenységükből, másrészt viszont továbböröklítik a keleti mint „más”, „idegen”, titokzatos”, „misztikus” (különösen mert éppen fantasyről van szó) előítéletét. Egyfelől olvasóedukációt végeznek az ázsiai kultúrák egyes aspektusainak jobb megismertetésével és olyan szereplők megalkotásával, akikkel az olvasó, kulturális háttértől függetlenül azonosulni, szimpatizálni tud, ezt a tapasztalatát pedig később talán mindennapi interakcióiba is átülteti, másfelől viszont elüzletiesítik, eladható terméké teszik saját kultúrájukat. Egyrészt hozzájárulnak az irodalmi esélyegyenlőség fokozásához és az irodalom sokszínűsítéséhez összetett, többrejtő kulturális háttérükkel, másrészt viszont hozzájárulnak az irodalmi műveknek a szerzők származása alapján történő beskatulyázásához is, és ez más, hasonló háttérű szerzőket is negatívan érinthet. Összességében tehát nagyon komplex problémakör társul ehhez az egyre népszerűbb és határokon, kultúrákon átívelő műfajhoz.

Szerzők, akikre érdemes odafigyelni – avagy mit lehetne még fordítani?

A teljesség igénye nélkül következzen most néhány ajánlás mind a kiadók, mind az olvasók felé olyan szerzőkkel és művekkel, akik és amelyek itthon több figyelmet és akár magyar fordítást is érdemelnek.

Mindenképpen figyelemre méltó S. L. Huang munkássága, azon belül is a *Burning Roses* (2020) és a *The Water Outlaws* (2023) című művek. Mindkettő hagyományos kínai történeteket dolgoz fel, a *Burning Roses* Hou Yi kultúr-hérosz legendáját, a *The Water Outlaws* pedig a klasszikus kínai regényirodalom négy nagy művének egyikét, a magyarul Csongor Barnabás kiváló fordításában elérhető *Vízparti történetet* dolgozza fel. A matematikus végzettségű szerző sci-fi munkássága szintén figyelemre méltó (*Cas Russell* sorozat).

Joan He regényei szintén érdeklődésre tarthatnak számot a magyar olvasók részéről. A régi Kínán alapuló fantasyvilágba helyezett cselekmény mellett rengeteg utalás történik a hagyományos kínai kultúrára mind a *Descendant of the Crane* (2019) című regényben, mind pedig a *Kingdom of Three* duológiában (*Strike the Zither*, 2022, *Sound the Gong*, 2024). Amélie Wen Zhao munkásságát már részben ismeri a magyar közönség, ugyanakkor magyar fordításban még nem jelent meg olyan műve, amely a kínai ihletésű fantasy kategóriájába lenne sorolható. Itt elsősorban a *Song of the Last Kingdom* sorozat említhető (*Song of Silver*, *Flame Like Night*, 2023, *Dark Star Burning*, *Ash Falls White*, 2024). Andrea

Stewart Amerikában ismert fantasyszerzőnek számít, magyarul azonban még nem jelent meg könyve. Figyelmet érdemel a számos kínai kulturális elemet felhasználó díjnyertes *The Drowning Empire* trilógia (*The Bone Shard Daughter*, 2020, *The Bone Shard Emperor*, 2021, *The Bone Shard War*, 2023). A kínai elemek és Peking ábrázolása mellett a klímakatasztrófára is reflektál Cynthia Zhang *After the Dragons* (2021) című regénye. Zsánere miatt pedig kifejezetten érdekes Amber Chen *Of Jade and Dragons* című regénye, amely silkpunkként kategorizálható, azaz a sci-fi és a fantasy sajátos ötvözete a kelet-ázsiai kultúra háttere előtt.

Az együttérzés íze: a kínai buddhizmus vegetáriánus hagyománya

慈心的味道：中国佛教的素食传统

A kínai buddhizmusban a vegetáriánus étkezés nemcsak a szerzetesek, hanem a világi hívők körében is elterjedt, és az együttérzés gyakorlásának egyik szimbólumává vált. E szokás gyökerei a karma és az újjászületés tanításaiban keresendők, és évszázadok alatt mélyen beépültek a vallási kultúrába. Cikkünk betekintést nyújt ebbe az hagyományba és annak vallási, etikai vonatkozásaiba. A kínai buddhizmus világába Keller Mirella vezet el minket.

在中国佛教中，不仅出家人食素，众多在家修行者也选择食素，食素被视为修慈心的象征之一。这一习俗来源于有关业力和轮回的教义，几个世纪以来已经深深植入宗教文化之中。在我们的文章中，深入阐述了这一传统的宗教和道德意义。文美瑞带领我们走入中国佛教的世界。

Bevezetés

Kínában a buddhista szerzetesek és szerzetesnők a hagyományoknak megfelelően vegetáriánus étrendet követnek. Ám a kérdés történeti vizsgálata rávilágít arra, hogy a buddhista vegetarianizmus komplex és sokrétű kérdés. A vegetarianizmusnak és a buddhizmusnak ugyan létezik közös keresztmetszete, de a hús fogyasztásának kerülése nem általános az összes buddhista országban, csak Kelet-Ázsiában (Japánt kivéve) vált jellemzővé.

A történeti Buddha idejében, az időszámítás előtti 6–4. században létrejövő szerzetesrend tagjai koldulták az ételt, így válogatás nélkül azt fogyasztották, amit adományként a világi támogatóktól kaptak. Bizonyos kitételek azonban rájuk is vonatkoztak: nem fogyaszthatták olyan állat húsát, amelyet kifejezetten a szerzetes számára öltek le. Ez a tiltás akkor is érvényben volt, ha pusztán felmerült a gyanúja, hogy az étel olyan állat húsából készült, amelyet az adott szerzetes kedvéért öltek le.

Én azt tanítom, hogy három esetben nem szabad elfogyasztani a húst: ha látták, hallották, sejtik. Ebben a három esetben nem szabad elfogyasztani a húst, így tanítom. És azt tanítom, hogy három esetben szabad elfogyasztani a húst: ha nem látták, nem hallották, nem sejtik. Ebben a három esetben szabad elfogyasztani a húst, így tanítom. (A Közepes Gyűjtemény, Jīvaka Sutta, 55. Dzsivaka, Vekerdi József fordítása)

A buddhizmus megjelenése Kínában a Nyugati Jin-kor (265–316) végére tehető. A Sui- és a Tang-korban (618–907) volt a kínai buddhizmus virágkora, amikor megjelentek a kínai buddhizmus sinizálódott iskolái és ezeknek sajátos hagyományai és írásbelisége. Kínában a buddhizmus megjelenését megelőzően csak a gyász időszakában és a szertartások elvégzése előtt, megtisztulás céljából kerültek a hús fogyasztását. A buddhizmus elterjedésével együtt a vegetáriánus étkezés is egyre nagyobb népszerűségnek örvendett, valamint a szerzetesek számára követendő szabállyá vált.

A húsfogyasztás és a kedvezőtlen létformába születés veszélye

A pártus királyi családból származó An Shigao-t (i. sz. 2. század) az első külföldi buddhista fordítóként tartják számon. A neki tulajdonított fordítások között a húsevés kerülésére vonatkozó szöveg is található: „A Buddha azt mondta, hogy az arhatok nem esznek húst, mert figyelembe veszik az állatként való újjászületés lehetőségét” (CBETA, T17, no. 730). Ez a rövid idézet azért is kiemelkedően fontos, mert ez a legkorábbi kínai szövegahagyomány, amely a húsfogyasztás kerülésének vallási indoklását tartalmazza.

Az állatként való újjászületés lehetősége a karma tantételére utal. A karma törvénye szerint az ember erényes és nem erényes cselekedetei hatással vannak a hátralevő és a következő életeire is. Ennek megfelelően nem erényes cselekedetek következményeként kedvezőtlen létformába is újjászülethet, például állatként. Emellett az együttérzés gyakorlása már a korai időszakban is megjelent Kínában. Nemcsak az emberek, hanem az állatok felé irányuló együttérzése is.

Sokatmondó életrajzok: a vegetarianizmus mint szerzetesi erény

Míg a buddhizmus kezdetekor pusztán az állat leölésével kapcsolatban fogalmazódott meg elhatárolódás, Kínában a hús fogyasztásának kerülése szerzetesi szabállyá vált. A régi Kína szerzetesekre vonatkozó vegetáriánus hagyományát illetően *A kiváló szerzetesek életrajza* (Gaoseng zhuan 高僧傳) című életrajzgyűjteményből szerezhetünk információt. A gyűjtemény kétszázötvenhét szerzetes életrajzát tartalmazza, akik az i. sz. 67-től 519-ig terjedő időszakban éltek. Az életrajzokat a 6. században jegyezték le. A gyűjteményből

megtudhatjuk, hogy több kiváló szerzetes egész életében elkötelezetten vegetáriánus étrendet követett. Ám érdemes szem előtt tartani a tényt, hogy a gyűjtemény pusztán a kiváló, kiemelkedő szerzetesekről tesz említést, így azt aligha tudjuk rekonstruálni, hogy az általános étrendi szokás pontosan milyen volt. Az is árulkodó, hogy a vegetáriánus életmódot erényként, említésre méltó szerzetesi értéként tartották számon.

Liang-dinasztia Wu császárat (Liang Wudi 梁武帝, 464–549) buddhista uralkodóként vagy „bódhiszattva császárként” is szokás emlegetni, hiszen háttérbe szorította a taoizmust, a buddhista kolostorokat pedig nagymértékben támogatta. Habár az uralkodó vegetáriánussá vált, és kötelezővé tette a szangha, vagyis a buddhista szerzetesi közösség számára a vegetáriánus étkezést, a kínai buddhizmus vegetáriánussá alakulása azonban mégsem egyik pillanatról a másikra történt. Egy hosszabb folyamatról van szó, amely a 10. századra teljesedett ki, vagyis ekkorra vált a vegetarianizmus mint szerzetesi szabály teljesen elterjedté Kínában.

A szerzetesekre vonatkozó vallási alapú vegetarianizmus nem csupán a hús kerülését fogalmazza meg, a szerzetesek számára továbbá tiltott a hal, a tojás és a hagyma fogyasztása is. A különböző hagymafajtát vágykeltő hatásának vélték, ezért az „öt stimuláló íz” (*wuxin* 五辛) vallási szempontból nem számított tiszta ételnek, kerülendő volt. Ezenkívül nemcsak az fontos, hogy mit fogyasztanak a szerzetesek, hanem hogy mikor és miként. A napi három étkezésből a vacsora csak szükség esetén, orvossággént szolgáló ételként kap helyet. Az ételt pedig felajánlják a Buddha, a szangha és a minden érző lény javára.

Hús elhagyása mint a világi gyakorlók fogadalma

Ugyan a világi gyakorlók számára nem szabály a húsevés kerülése, mégis idővel az általános buddhista identitástudat részévé vált Kínában. A történeti vizsgálat során láthatjuk, hogy a szerzetesi és a világi gyakorlók csoportjai kölcsönösen hatással voltak egymásra. Eleinte a világi gyakorlók elvárása volt meghatározó a húsfogyasztás kérdését illetően, hiszen a világi követők és támogatók a szerzetesek egyszerű, világi élvezetektől mentes életvitelét preferálták. Idővel a világi gyakorlók is követni kezdték a szerzetesi életforma bizonyos elemeit, így szerzetesi fogadalom nélkül is olykor egész életükben vagy időszakosan húsmentes étkezést folytattak.

A buddhizmus világi követőire Kínában az öt fogadalom vonatkozik, amely az ölés, a lopás, a helytelen szexuális élet, a helytelen beszéd és a bódító szerek fogyasztásának kerülésére int. Ezenkívül időszakosan, például egy elvonulás időtartamára, lehetnek a nyolc fogadalmat (*baguanzhai* 八關齋), amely egyszerű, aszketikusabb életvitelhez vezető elveket fogalmaz meg. Így többek között étkezésre vonatkozó irányadást is ad, mint a helyes időben, vagyis napfelkelte után és dél előtt elfogyasztott étel, amely nem tartalmaz húst. Ezt követve azon világi gyakorlók is időszakosan vallási alapú vegetáriánus étkezést gyakorolnak, akik egyébként nem köteleződtek el egész életükre, és ezt jellemzően a kolostorokban töltött időszak alatt teszik.

A hús megvonása az együttérzés kiterjesztése érdekében

A húsevés kerülésének egyik legfontosabb oka az együttérzés gyakorlása. A jóakarat és az együttérzés gyakorlása fontos szerepet kap a Mahájána buddhizmusban, amelyet bódhiszattva-jánaként is emlegetnek. A bódhiszattvák vállalása az, hogy minden élőlényt elvezetnek a megvilágosodásig, szenvedésük teljes megszűnéséig.

Az egyik erre vonatkozó szöveghagyomány a dél-indiai eredetű szöveg *Lankávatára szútra*, amely a tudatosság különböző szintjeinek a magyarázatát tartalmazza. Az első kínai fordítását Dharmaraksa készítette el, ám ez nem maradt fenn. Utána Gunabhadra 443-ban, illetve később Bódhirucsi és Siksánanda is lefordította. Ezen kívül a mű szanszkritul és tibetiül is megőrződött. A *Lankávatára szútra* húsevésre vonatkozó része így szól:

A Magasztos így szólt:

„Számptalan ok miatt, Mahámati,
az együttérző természetű bódhiszattva
tartózkodik a húsevéstől.

Megmagyarázom neked, Mahámati,
nincs olyan élőlény,

aki az újjászületések hosszú folyamán
élőlényként megjelenve, ne lett volna az anyád,
az apád, a fivéred, a nővéred, a fiad, a lányod
vagy valamelyik az egyik közül, valamilyen
fokú rokonod, és más testet szerezve ne élhetne
vadállatként, háziállatként, madárként vagy
anyaölből születtként vagy valamiként, ami
kapcsolatban van veled.

Így lévén, a bódhiszattva-mahászattva,
aki minden lényre úgy tekint,
mintha saját maga lenne,
és a buddha-igazságot gyakorolja,
hogyan ehetné meg egy vele azonos természetű
lény húsát?”

(Bánfalvi András fordítása)

Egy másik fontos szöveg, amely az együttérzés tantételét magyarázza, a *Nirvána szútra* (*Niepan jing* 涅槃經) a hagyomány szerint a Buddha utolsó tanítását tartalmazza, amelyet közvetlenül a nirvánába távozása előtt mondott el tanítványainak. A húsevés tiltására vonatkozó rész így szól:

Kasyapa megkérdezte a Buddhát:

„Tiszteletreméltó!

Miért nem engedélyezed a hús fogyasztását?”

A Buddha válasza így hangzott:

**„Jó fiam, aki húst fogyaszt, megszünteti
a nagy együttérzést.”**

(CBETA, T12, no. 374)

Összefoglalva elmondható, hogy a Mahájána buddhizmus bizonyos tanításai szerint az együttérzés kifejlesztése szükséges a megvilágosodás eléréséhez. Ennek az egyik lehetséges megnyilvánulása pedig az állatok megölésének kerülése. Így válik a kínai buddhizmusban a vegetáriánus étkezés az együttérzés gyakorlásának egyik lehetőségévé. A kínai buddhizmusban más világi trendekkel párhuzamosan a mai napig a vallási meggyőződés miatt meghatározó a vegetáriánus étrend, amely alapvetően szembehelyezkedik a hagyományos kínai konyha szemléletével.

Felhasznált irodalom

Green, Eric M. 2016. „A Reassessment of the Early History of Chinese Buddhist Vegetarianism” *Asia Major* 29(1): 1–43.

Hamar Imre 2004. *A kínai buddhizmus története*. Budapest: ELTE Kelet-ázsiai Tanszék – Balassi Kiadó.

John, Kieschnick 2005. „Buddhist Vegetarianism in China”. In: Roel Sterckx (eds.) *Of Tripod and Palate: Food, Politics, and Religion in Traditional China*. New York: Palgrave Macmillan, 186–212.

Pap Melinda 2013. „A kínai buddhizmus története” In: Szilágyi Zsolt – Hidas Gergely (eds.) *Buddhizmus*. Budapest, L'Harmattan Kiadó, 177–194.

OLAJOS ISTVÁN 王哲

Zenélő Mikulás és Frigyláda

Avagy a kínai keresztények mindennapjairól külföldi szemmel

奏乐的圣诞老人与约柜 外国人眼中中国基督徒的日常生活

A kínai kereszténység egy rendkívül sokrétű és szinte kimeríthetetlen témakör a Kínával, kulturális kapcsolatokkal és a vallásossággal foglalkozó kutatók számára. Akár a kereszténység Kínába való eljutását vizsgáljuk, akár történelmi áttekintést akarunk adni a vallási élet fejlődéséről e távoli országban, vagy netán a magyar jezsuiták és a kalocsai iskolanővérek missziós tevékenységéről szeretnénk többet megtudni, vagy pusztán csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy milyen jelentősége van a nemrég Vatikánban lezajlott püspöki szinóduson felszólaló kínai püspök szavainak, minden témakörben találhatunk olyan izgalmas információkat, amelyek nemcsak a kutatók, hanem a mindennapi ember érdeklődését is magukkal ragadják. Olajos István írása is ebbe gazdag témába kapcsolódik bele, és invitálja az olvasót egy utazásra, amelynek során felfedezzük Kínát és a kínai kereszténységet, ahogy azzal egy turista a mindennapokban találkozhat.

对于研究中国、文化关系和宗教的学者来说，中国的基督教是一个极其多样化和无止境的题目。无论是研究基督教传入中国的情况，还是就这个远东国家的宗教生活发展史进行探究，或是想要了解更多匈牙利耶稣会会士和考洛乔派修女的传教活动，亦或只是对最近在梵蒂冈举行的主教会议上发言的中国主教发言的意义感到好奇，每一个主题都能找到令人兴奋的信息。这些主题不仅引起研究学者的注意，也唤起了普通人的兴趣。王哲的文章写的正是这一丰富的主题，请读者们与其一同踏上发现中国和中国基督教的旅程，就像一名游客可能在日常生活中遇到的那样。

A photograph of the Holy Spirit Church in Shanghai. The church is a light-colored, classical-style building with a prominent cross on its roof. It has three arched entrances and circular windows. A large, leafy tree stands to the left of the church, casting shadows on the street. Several cars are parked along the street in front of the church. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

A large group of people, including children and adults, are gathered at night for a bonfire. A man in a brown jacket is lighting the fire. A red banner above them reads "森 森 低 头 垂 泪" (Shen Shen Di Tou Chui Lei).

298

耶稣圣体
TANTUM ERGO

歌名由
选自多种收集

多瑞调式 约1224-1274
选自多种收集

1. 皇 皇 圣 体 尊 高 无 比, 我 们 俯 首
2. 赞 美 圣 父 赞 美 圣 子, 欢 欣 踊 跃

5 3 1 | 5 5 | 5 6 5 | 5 4 | 3. | 1 2 3 | 6 4 2 |
3 5 1 | 5 3 | 3 4 3 | 3 2 | 1. | 5 7 1 | 4 2 5 |
5 1 | 5 3 | 3 4 3 | 1 7 | 1. | 1 5 | 4 3 |

A group of young people, mostly women, are singing in a church choir. They are wearing white robes and holding red songbooks. The setting is a church interior with white columns and arched windows. Some people in green robes are also visible in the background.

Karácsony közeledtével a templomi közösség is készült arra, hogy a templomot és annak környezetét az ünnepnek megfelelő díszítésbe öltöztesse: előkerültek a karácsonyi díszek, a karácsonyfa, és még egy kisebb, szabadtéri betlehemet is felállítottak.

A járókelőknek pedig a karácsony legikonikusabb figurája – legalábbis a helyi elgondolás szerint –, egy szaxofonozó Mikulás-bábu adta hírül az ünnep közeledtét. De nem csak a zenélő Mikulás ragadta magával a látogatók figyelmét. A betlehem összeállítása is igen érdekesre sikeredett: mivel ekkor Kínában a birka éve közeledett, ezért az egyik birkát egy piros színű, szerencsét hozó plüssbirkára cserélték, és a többi bábulun is erősen látszódott, hogy nem egy készletből lettek összegyűjtve: a kis Jézus háromszor akkora volt, mint Szűz Mária és Szent József figurája, és az állatok közé is valahogy odakeveredett egy (betlehemi) plüss rénszarvas. Ugyanakkor egyáltalán nem lehetett azt mondani, hogy ezek a díszek zavaróak lettek volna, az ember végig úgy érezte, hogy ez is ugyanúgy karácsonyi díszítés, csak helyi, sajátos elemekkel kiegészítve.

Shanghai

Második templomlátogatásomra Hangzhou-tól nem messze, Shanghai-ban került sor. Mivel Shanghai sokkal nagyobb város, mint Hangzhou, így nem meglepő, hogy több templommal is rendelkezik. A több templom esetében viszont kérdés: vajon meglátogassa-e mindet az ember? Talán arra lehetne számítani, hogy egy elszánt érdeklődő-kutató mindegyiket felkeresi, vagy legalább alapos kutatómunkát végez, és valamely érdekesnek tűnő szempont alapján kiválaszt egy templomot a sok közül, amelyet végül bejár. Én azonban – be kell, hogy valljam – pusztán csak a telefonos applikáció „templomok a közelben” funkciójára hagyatkoztam, és rögtön az első találat felé vettem az irányt. Mivel azonban Xujiahui városrész utcáin sétáltam akkor, így a térképem egyenesen a Loyolai Szent Ignácról elnevezett katedrálishoz (Shèng Yīnàjué zhǔjiào zuò táng, 圣依纳爵主教座堂) vezetett, amelyről kiderült, hogy a shanghai egyházközösség főtemploma és a püspökség székesegyháza. Ennek megfelelően a katedrális monumentális, hatalmas építmény volt, amely azok közül a templomok közül, amelyeket Kínában láttam, leginkább hasonlított a nyugati templomokhoz. Shanghai-ban, Xujiahui 徐家汇 / 徐家匯 városrészben (helyi elnevezésben Zikawei-ben), először 1851-ben építettek egy görög stílusú templomot. Nem véletlenül ezen a helyen kezdték el a templom építését, hiszen a jezsuiták kifejezetten a Xu 徐 család birtokait keresték fel a 19. század közepén. Ez annak volt köszönhető, hogy Matteo Ricci még az 1600-as években, amikor Pekingben végezte misziós tevékenységét, gyakran érkezett egy bizonyos

Xu Guangqi 徐光啓 (1562–1633) nevű hivatalnokkal, akivel megosztotta a nyugati világ tudományos eredményeit és vívmányait. Sőt később közösen fordítottak le nyugati tudományos műveket kínai nyelvre. Xu meg is keresztelkedett, halála után pedig szülőhelyén, Shanghai-ban temették el, a családjához tartozó földetek pedig a mai Xujiahui (ford.: a Xu család gyülekezőhelye) városrészen terültek el. Nem csoda tehát, hogy az 1850-es években ide építették a jezsuiták az első shanghai templomukat. Az ezt követő években, ahogy a keresztény közösség száma gyarapodott, új templomra volt szükség. Az új templomot brit tervezőmunka alapján francia jezsuita szerzetesek építették 1906 és 1910 között. Az építkezésbe ezenkívül gazdag kínai keresztény családok is bekapcsolódtak, akik saját hajóikon szállították a köveket és gránitot Suzhou-ból az építési területre.

A kulturális forradalom alatt ez a katedrális is súlyos károkat szenvedett. Megsérültek a tornyai, a keresztjei, és az összes festett ablakát és rózsablaakát bezúzták. Templomi funkcióját is elvesztette, többnyire gyümölcsraktárként szolgált az épület egészen 1978-ig. Ezután a templomot igyekeztek rendbe hozni, és 1989-ben újra katolikus misét tartottak falai közt. A katedrális felújítása azonban még nem ért véget. A kétezres évek elején egy ötéves felújítási projekt

keretében kicserélték a színezett üveglakait, hogy a 2010-es shanghai expóra a templom teljes fényében tündökölhessen. A közelben futó 11-es metró miatt azonban a katedrális strukturális elemei megsérültek, ezért 2015-ben egy újabb, többéves felújítási program kezdődött. Chen Zhongwei, a felújítást vezető csapat vezetője többször is hangsúlyozta, hogy a felújítás során igyekeztek eredeti, természetes anyagokat felhasználni, és olyan hagyományos kínai technikákat alkalmaztak, amelyeket a Tiltott Város felújításánál is használtak. Munkájuknak hála 2017-ben már újra régi pompájában tündökölt a katedrális.

A rendkívül impozáns épület külsőre és belsőre is követi a nyugati templomok felépítését, viszonylag kevés kínai sajátosság fedezhető fel benne. Egy ilyen sajátosság azonban a három hajót elválasztó oszlopsorokon függő lobogók sokasága, ezek az oszlopfőktől egészen az oszlopok aljáig hullanak alá. Míg Hangzhou-ban magába az oszlopba vésték aranyozott írásjegyekkel a bibliai idézeteket, addig Shanghai-ban gyönyörűen szőtt lobogókra hímezték ugyanezen szövegeket. Mi több, ezeket a lobogókat rendszeresen cserélték annak megfelelően, hogy mely fontosabb ünnep következett az egyházi évben. Egy másik érdekes elem, amely Hangzhou-ban is megtalálható volt, hogy két-három oszloponként egy-egy igen nagy,

síkképernyős tévét szereltek fel, amely folyamatosan közvetítette az oltárt és környékét. Így, ha valakinek csak hátrébb jutott volna hely a templomban, a képernyőkön keresztül ugyanúgy tudta figyelni, hogy mi zajlik szentélyben. Ugyanígy az egyes olvasmányok szövege és a zsoltárok is olvashatók voltak a képernyőkön kínaiul és angolul is.

Peking

Miután elhagytam a shanghai főszékesegyházat, és a következő utam során Peking felé vettem az irányt, már kezdtem sejteni, hogy a fővárosban is egy hasonlóan impozáns templomba fogok látogatást tenni. Viszont megint csak előzetes kutatómunka nélkül álltam neki a pekingi templomlátogatásnak. A telefonos applikáció ez esetben sem hagyott cserben, és a pekingi Megváltó templomhoz (Jiùshì zhǔ táng, 救世主堂) vezetett. Emlékszem, hogy a metróból felérkezve, elég hosszan kellett sétálni egy viszonylag egyenes útszakaszon, és amikor a térkép hajthatatlanul arra kért, hogy kanyarodjak balra, akkor csak egy kis, szűk utcát láttam magam mellett. Mindenesetre úgy gondoltam, hogy az applikáció jobban tudja, hogy merre kell menni, így hát elindultam az utcácskába, és nem sokkal később már a templom területét határoló kőkerítésbe ütköztem. A kerítés kapuján keresztül pedig felsejlett a templom képe.

Most már bátrabban lépkedve haladtam a bizonyosan jó irány felé, és a kapun túljutva, mintha egy teljesen másik világba kerültem volna. A pekingi városzaj megszűnt, és a templomhoz vezető épületek között szinte teljes csendben sétált az ember. Személy szerint nekem ez a templom tetszett a legjobban. Bár az épület maga gótikus stílusban épült, de lépten-nyomon megtalálható rajta a kínai kultúra érintése. Ennek legszembetűnőbb példája az volt, hogy a templom előtt kétoldalt egy-egy színes pavilon helyezkedett el, és az elmaradhatatlan kőoroszlánok is a templom előtt trónoltak. A templom építése szintén a jezsuitákhoz köthető, akik rendkívül közel kaptak földet a Tiltott Városhoz, és itt missziós területet akartak létrehozni. E földterület elnyerése is igen kalandos történethez köthető. A jezsuiták ugyanis sikeresen gyógyították Kangxi 康熙 (1654–1722) császárt a betegségéből, és a császár hálából 1694-ben földterületet adományozott a számukra Zhongnanhai 中南海 területén.

A templom és a gyülekezet sorsa azonban a későbbiekben igencsak hányattatott volt, gyakori volt a konfliktus a katolikus és a katolikusellenesek tábora között. Ez ahhoz vezetett, hogy a Qing-kormány-

zat 1827-ben teljesen lefoglalta a templom területét és vagyonát. A területet az egyház csak a 19. század második felében kapta vissza, és 1864-ben új templomot építettek ide. Két évtizeddel később azonban az akkori császárnak szüksége volt a területre, ezért a templomot lebontották, és arrébb építették fel újra, eredeti helyén pedig a ma is látható Zhongnanhai parkot hozták létre. Mint ahogy azt a másik két templom történetében láttuk, a kulturális forradalom komoly károkat okozott az épületekben. S bár ez a pekingi katedrális esetében sem volt másképp, itt már jóval korábban, a Boxer-lázadás (1899–1901) időszakában súlyos károkat szenvedett az épület.

Manapság viszont ebből semmi sem látható, a templom és a területén elhelyezkedő rendházak sokasága mind kifogástalan állapotban várja a látogatókat. A templom külső területén mindenképpen érdemes elidőzni a pavilonoknál, amelyek belsejében különböző, Jézus életéből vett, kínai stílusú Biblia-festmények díszítik a keresztgerendákat. A kínai kultúra gyengéd érintése pedig végigkísér bennünket, miközben végigjárjuk a templom belsejét is. Maga a templom felépítése és szerkezete a nyugati katedrálisok felépítésére hasonlít, viszont díszjeiben igyekszik minél több kínai sajátosságot beemelni. A színezett üvegablakokon például a korai kínai kereszténység főbb alakjainak a képeit láthatjuk a jezsuiták társaságában, és a kereszthajó beugró fülkéjében pedig

a Kínai Madonna (Zhōnghuá Shèngmǔ, 中華聖母) embernagyságú szobra foglal helyet császári trónuson, karjában a kis Jézussal.

Miután végigámultuk a rendkívül impozáns és grandiózus templombelsőt, figyelő tekintetünkkel itt is észrevehetünk pár apróságot, amelyek megmosolyogtathatnak bennünket. Ilyen például megint csak a betlehem, amely bár sokkal komolyabb installáció, mint a hangzhou-i párja, a jászol feletti kék égen szálldogáló rajzfilmszerű angyalfigurák mégiscsak komikusan hatnak. A legérdekesebb dolgokat azonban a kegytárgyboltban találjuk. Itt ugyanis a szokásos imakönyvek, rózsafüzérek és szentképek mellett szabadon válogathatunk a macskafüles angyalkás hógömbök, Ferenc pápa plüssfigurák és a betlehemi jászol mellett térdeplő Mikulás között. De talán, ami a legfontosabb, hogy megvásárolhatjuk akár az elvesztettnek hitt Frigyládát (akár több méretben) is.

Összességében tehát rendkívül színes és gazdag élményekkel tértem vissza a kínai templomokból. Mindenhol sikerült találni valami egyedit, kínait, amely jelezte, hogy már nem Európában, nem a nyugati világban vagyok, hanem szó szerint a világ másik oldalán. Illetve, bízom benne, hogy a sajtó általános kínai keresztény híreitől elszakadva, sikerült megmutatnom a kínai keresztények mindennapjait, és sikerült egy kis bepillantást nyerni az átlagemberek vallásos hétköznapijaiba.

MEGYERI JANKA 杨康

Kína Csipkerózsikája: Dai herecegnő múmiája és a Han-kori temetkezés 中国的睡美人：辛追的木乃伊和汉墓

A múmiák hallatán sokaknak Egyiptom jut eszébe, pedig Kína is számos különleges lelettel büszkélkedhet. Az egyik legismertebb Xin Zhui, más néven Dai hercegnő múmiája, amely a Han-dinasztia fényűző temetkezési szokásait és az ókori kínai túlvilági hit világát tárja fel. Cikkünkben Megyeri Janka betekintést nyújt az uralkodónő legendás sírjának a felfedezésébe, a feltárás különleges eredményeibe, valamint abba, hogyan maradhatott fenn ilyen kivételes állapotban a teste. Xin Zhui márkíné múmiáját 1968-ban tártak fel Hunan 湖南 provincia Changsha 长沙 városában. Az azóta híres ásatási lelőhelyé vált Mawangdui-ban 马王堆, talált Li Cang 利苍 kormányzó feleségének maradványa jelenleg a legjobb állapotban fennmaradt emberi maradványnak számít Kínában. Továbbá a test mellett talált többi tárgy is számos új részletekre ad rálátást a Han-dinasztia 汉朝 (i. e. 206 – i. sz. 220) korából.

很多人一听到木乃伊就会想到埃及，而中国也有许多相关的特殊发现。其中最著名的就是辛追夫人（也被称为辛追）的木乃伊，该墓揭示了汉朝奢华的丧葬习俗和中国古代的来世信仰。在本文中，杨康深入介绍了这一传奇陵墓被发现的过程、挖掘的特殊成果，以及她的尸体如何在如此特殊条件下得以保存。辛追夫人的木乃伊于1968年在湖南省长沙市出土，从此成为马王堆最著名的发掘地。马王堆出土的利苍的夫人遗骸被认为是目前中国保存最完好的人类遗骸。此外，在遗骸旁发现的随葬品让我们得以深入了解汉朝（公元前206年至公元220年）时代的很多细节。

A kínai temetkezési szokások – vagyis az, hogy milyen formában folyjanak le a temetési rituálék – folyamatos vita tárgyát képezte a korabeli értelmiség között. A fő dilemmát a pazar és az illendő temetkezés közötti egyensúly megtalálása jelentette. Hol húzódik a határ a kettő között? Mégis milyen egy megfelelő temetkezés? Ezek mind olyan kérdések, amelyek fontosak voltak a temetésnek a társadalomban betöltött szerepe miatt.

A temetkezés az ókori Kínában az egyik legfontosabb rituálénak számított, erről tanúskodik, hogy az ókori konfuciánus írások is tárgyalják a temetéshez tartozó szabályokat, előírásokat. Magára a temetkezésre és a halál utáni létre még az életük során megkezdtek a felkészülést a régi Kínában, az egyik ilyen fontos lépés a koporsó beszerzése volt. Egészen a buddhizmus elterjedéséig a koporsós temetkezés számított a leggyakoribb temetkezési módnak Kínában.

Terrakotta katonák és titokzatos sírszertartások: Qin Shi Huangdi öröksége és a Han-kor rituális alakjai

A Qin Shi Huangdi 秦始皇 sírhe-lyében található körülbelül 8000 terrakotta katona az egyik legnagyobb felfedezésnek számít, ám a legtöbb nagyobb Han-sírban

is bukkantak hasonló figurákra – olykor kerámiából, máskor fából készítve. Több helyen is tárgyalt kérdés, hogy ezek a figurák embereket helyettesítenek-e, ez azonban félrevezető lehet, ugyanis az elitet gyakran a sírjukban együtt temették el más, fontosabb hozzátartozóikkal. Ilyen például a már említett Qin Shi Huangdi 秦始皇, akit együtt temettek el ágyasaival és pár hozzátartozójával. Egy, a Han-korból származó, Chu 楚 királyát pedig a szakácsával együtt temettek el Shizishanban 石嘴山, Xuzhou-ban 徐州, míg a szakács kísérőit agyagból készítették el. Tehát fontos megjegyezni, hogy ezek a szimbolikus figurák nem minden esetben szolgálták az elhunyt környezetének teljes pótlására. A Han-dinasztia elitjének sírjaiban ugyanis előfordult, hogy a temetési szertartás során valódi emberi testeket, például családtagokat vagy szolgákat is eltemettek a halottal együtt.

Visszatérve a szobrocskákra, a táncosok és a történetmesélő figurák a legtöbb sírnál gyakoriak

voltak, ahogy az ünnepi jelenetek, szórakozás, ceremóniás menet ábrázolása is. Ezek a szórakoztató figurák és szolgák nemcsak az élvezeteket voltak hivatottak szolgáztatni a sír tulajdonosa számára, hanem a szezonális rítusokban, rituáléknál, az étkezések és a szertartások előkészítésében is fontos szerepet játszottak. Ilyenek például a mawangdui lelet barackfából kifaragott alakjai, amelyek egy barackfa-rituáléhoz tartoztak.

A kétezer éves múmia rejtélyei: Xin Zhui lenyűgöző öröksége

A 2000 éves sír feltárása sok meglepetést okozott: Xin Zhui holtteste viszonylag jó állapotban maradt fent, mindemellett rengeteg értékes tárgyat (lakkáruk, selymek, különböző figurák) rejtett a sírja. A múmia az antropológusok számára is sok meglepetést tartogatott: Xin Zhui végtagjai és ízületei mozgathatók, ujjlenyomatai láthatók voltak, sárgásbarnás bőre rugalmas volt, amikor megtalálták, haja egy rögzített paróka kíséretében és szempillái is épen maradtak. Belső szervei is megmaradtak, többek között az agya is, habár ez összezsugorodott az évek alatt. A leletek alapján pazarló, luxuseletet élt, túlsúlyos volt, és valószínűsíthetően szív-

infarktusból halt meg pár órával azután, hogy dinnyét fogyasztott, ugyanis dinnyemagokat találtak a gyomrában.

Xin Zhui Li Cang felesége volt, akinek a sírját szintén feltárták. Elmondható, hogy Xin Zhui a Han-dinasztia alatt a legmagasabb rangot birtokolta márkiként, és ez a cím a feleségét is megillette. A rangot Han Huidi 漢惠帝 adományozta changsha-beli 长沙 területetekkel együtt. Ugyan történelmi feljegyzések nem maradtak fent Xin Zhui-ről, életmódjára azonban a tudósok a jó állapotban fennmaradt testéből következtettek. A Li család a Han-dinasztia kezdetén élt, sírjuk feltárása egy kétezer évvel korábbi állapotra ad betekintést.

1972. december 14-én megkezdték a test boncolását, megállapították, hogy Xin Zhui 154 cm és 68 kg volt, és közel 50 éves, amikor meghalt. Parókat viselt, vértípusa A csoportú volt, 19 fog maradt meg, több egészségügyi problémával is küzdött, többek között szívproblémája, epekőve, tuberkulózisa volt, és különböző férgek is kínozták, valamint a higany nagyon fel volt halmozódva a szervezetében, továbbá élete során jobb karja is eltörtött, amely rosszul forrt össze. Az orvosok

szerint azonban halálát szívroham okozhatta. Fontos kiemelni, hogy amikor egy személy meghal, megkezdődik a lebomlás folyamata, Xin Zhui teste azonban nem kezdett el bomlani, a tudósok ezt három nagyobb tényezőnek tulajdonítják:

I. A test alapos előkészítése a túlvilágra: testét illatos vízzel és borral mosták át, amely pedig antibakteriális tulajdonsággal rendelkezik; ezek után több réteg ruhával és lepellel tekerték körbe.

II. A testet légmentesen záródó koporsóba helyezték, és levegő nélkül a különböző baktériumok elpusztulnak.

III. A sírkamrát szén és fehér anyag vette körbe, így a levegő és a víz nem jutott be, a test védve volt a klíma változásaitól.

Biztosat azonban senki sem tud mondani, hogy mi okozhatta azt, hogy ennyire jó állapotban fennmaradhatott a Dai hercegnő teste. Klasszikus kínai művekben találunk feljegyzéseket úgynevezett „vizes holttestekről”, ezek nagyon jó állapotban fennmaradt testek. Ilyen írást találhatunk például a *Baopuzi* 抱朴子 című műben.

Európában az 1920-as években kezdődött meg az ősi holttestek tanulmányozása az egyiptomi

múmiákkal kapcsolatban. Kínában relatíve későn, a Wei- 魏 (220–265) és Jin-dinasztia 晉朝 (265–420) alatt fedeznek fel holttesteket, de az igazi holttestkutatás csak a modern régészet megalakulása után kezdődhetett meg Kínában. A Mawangdui-ban feltárt holttest ásatási jelentése, az előbb tárgyalt listához hasonlóan, öt fő okot nevez meg azzal kapcsolatban, hogy a test, hogyan maradhatott meg ilyen jó kondícióban: 1) a test mélyen a föld alá lett eltemetve; 2) szorosan épített sírkamra; 3) többretegű koporsó; 4) szén és fehér vakolat által képzett elzáródás; 5) alacsony hőmérsékletű és levegőmentes környezet.

Xin Zhui testét orvosilag is több szempontból, átfogóan megvizsgálták, és különböző patológiai vizsgálatoknak vetették alá. Az egész világon különböző-féleképpen kezelik a holttesteket, mindegyik módszer a halálnak egy sajátos kulturális kontextusba ágyazódó megértését tükrözi. Kínára a mezőgazdasági kultúra jellemző, szemben az országot körülvevő nomád kultúrákkal. A Han-dinasztia ideje alatt gazdag temetkezéseket a felső uralkodó, nemesi osztály tudhatott magáénak. Xin Zhui-n kívül még találtak jó állapotban fennmaradt maradványokat, összesen 55 száraz és 575 vizes holttestről tudunk, ezek közül kiemelkedő egy 1975-ben feltárt, Hubei tartománybeli 湖北省 Jiangling 江陵县 városában megmaradt férfi holtteste és egy 2002 júliusában Jiangsu tartománybeli 江苏省 Lianyungang 连云港市 városában feltárt nő holtteste.

A hagyományos kínai síroknak kétfajta jellemzője volt: az egyik térbeli egység a föld alatt, míg a másik a földfelszín felett helyezkedett el. A sírokat a régi Kínában nem tekintették esztétikai objektumoknak, kedvezőtlen konnotációjuk miatt. A régi írók nem írtak ezekről az elfedett sírokról, hiszen ezek a valóságban és az irodalomban is rejtve maradtak. Ezt a szituációt a modern régészet megjeleneése a 20. századi

Kínában változtatta meg. A sírkamra feltalálása hamar elterjedt az országban a különböző társadalmi csoportok között. Megkezdődött a téglák széles körű használata, ez gazdaságilag is praktikus volt, megjelentek az íves és a kupolás mennyezetek a sírkamrákban. Ez és más építészeti újítások új művészeti formáknak és technikáknak a létrejöttére adtak lehetőséget, ilyen volt például a falfestmények, kőfaragványok megjelenése.

Összefoglalva Xin Zhui múmiája nemcsak a Han-dinasztia temetkezési szokásait tárja elénk, hanem Kína történelmének egy különleges időszakába is bepillantást enged. A kivételesen jól megőrződött test és a sírban található értékes tárgyak révén megismerhetjük a korabeli elit életmódját, szokásait és a vallási hiedelmeket. Az ásatás során feltárt leletek, valamint a múmia állapotának titkai rávilágítanak a kínai temetkezési rituálék összetettségére és jelentőségére. A tudósok még mindig dolgoznak azon, hogy megfejtsék a titkokat, amelyek a múmia és a temetkezés háttérében állnak, de mindenképpen egy rendkívül izgalmas időutazást kínálnak a múltba.

KÖNYVAJÁNLÓ

KÍNA A KERTEK ANYJA ÍRÁSOK ÉS TANULMÁNYOK KÓSA GÉZA EMLÉKÉRE

Szerkesztette: Kristály Ágnes – Fráter Erzsébet
ELTE Konfuciusz Intézet, Budapest, 2024., 191 o.

Megjelent az ELTE Konfuciusz Intézet által elindított *Konfuciusz Könyvtár* sorozat legújabb, 7. kötete, amely Kósa Gézának (1950–2021), a magyar dendrológia kiemelkedő alakjának állít emléket.

Sokszínű és szerteágazó életművének jelentős részét képezte a kelet-ázsiai, ezen belül is a kínai flóra kutatása és hazai bemutatása, amely nemcsak szak- és ismeretterjesztő munkásságában, hanem a vácrátóti Nemzeti Botanikus Kert fás szárú gyűjteményének gazdagításában, illetve számos, a térségből származó faj magyarországi meghonosításában és terjesztésében is megvalósult.

A kötet első fele ezt a botanikai kapcsolatokra és keleti utazásokra épülő, gazdag szakmai életutat ismerteti, míg a második rész válogatást tesz közzé Kósa Géza kínai flórát és kertkultúrát bemutató írásaiból.

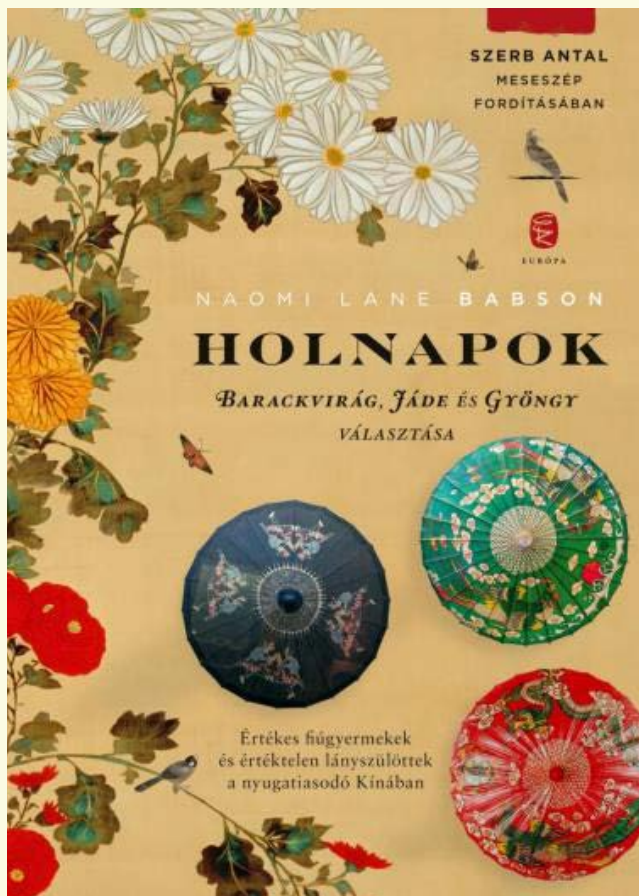
KÍNAI VERSEK

Kosztolányi Dezső
Józan Ildikó (szerk.) – Kalmár Éva (szerk.)
Kalligram Könyvkiadó, 2024, 1072 o.

Kosztolányi versíróként, az elbeszélő és értekező próza művelőjeként, valamint fordítóként is a magyar irodalom egyik legkiemelkedőbb alakja. A magyar irodalomtudomány és könyvkiadás régi adósságát rója le írásainak tudományos szakszerűséggel jegyzetelt, a lehető legteljesebb szövegűséget szem előtt tartó kritikai kiadásával. Ennek a vállalkozásnak legújabb darabja jelent meg 2024-ben *Kínai versek* címmel.

Idézet a Kalligram Kiadó gondozásában kiadott kötet bevezetőjéből: „Kosztolányi Dezső hatása a kínai költészetről Magyarországon kialakult képre felbecsülhetetlen. Ő volt az első magyar költő, aki fordításaival a kínai költészet több évszázadát akarta átölelni a *Dalok könyvétől* (*Si king*) a 20. századig, és aki sok húrón kívánta megszólaltatni azokat a versdallamokat, amelyeket a kínai költészetben legfontosabbnak érzett. Kosztolányi kínai műfordításai sokszor és sokféle módon megjelentek, de az összes műfordítást, a kétszáztizennyolc verset, valamint idegen nyelvű forrásaikat és az eredeti kínai verseket együtt bemutató kötet még sosem látott napvilágot. Kötetünk Kosztolányi költői-fordítói-alkotói munkásságát állítja előtérbe, és mutatja be a kínai versfordításain keresztül.”

NAOMI LANE BABSON

HOLNAPOK

Barackvirág, Jáde és Gyöngy választása

Európa Könyvkiadó, 2024., 456 o.

Ismét megjelent az Európa Könyvkiadó gondozásában Naomi Lane Babson családregegye, amely a negyvenes évek elején olyan népszerűségnek örvendett hazánkban, hogy öt kiadása is napvilágot látott. Szerb Antal csodálatos fordításában a módos Lo család életét követheti nyomon az olvasó 1862-től kezdődően 1939-ig.

A szereplők sorsán keresztül tanúi lehetünk annak, ahogy a tradicionális kínai életforma kereteit egyre inkább szétfeszíti a nyugati civilizáció hatása, és ahogy a Lo család mindennapjai közepette kibontakozik a viharos társadalmi változásokkal terhelt történelmi háttér.

Az író megkapó hitelességgel festi meg a korszak kínai hétköznapjait, amely nem véletlen, hiszen maga is élt és dolgozott Kínában (Kantonban), így regénye megalkotásakor személyes tapasztalataiból is meríthetett.

TÁVOL-KELETI TANULMÁNYOK

Főszerkesztő: Hamar Imre

Budapest, ELTE BTK Távol-keleti Intézet,

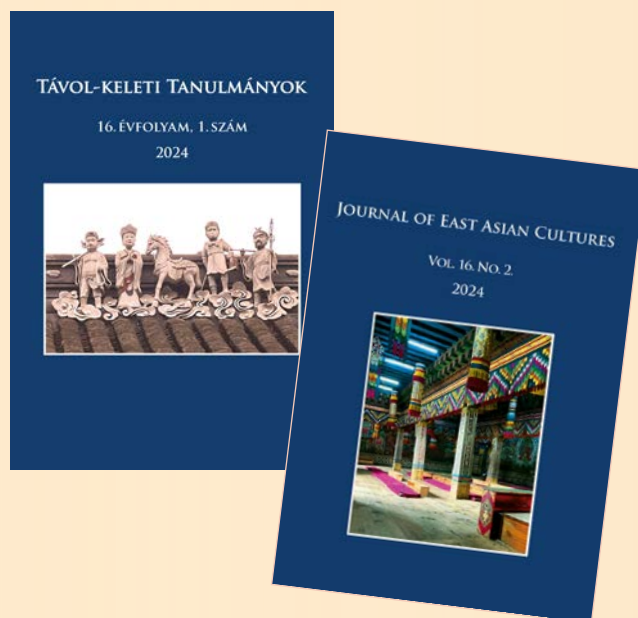
2024/1. 226 o., 2024/2. 178 o.

Megjelent az ELTE BTK Távol-keleti Intézete által 2009-ben útnak indított *Távol-keleti Tanulmányok* című folyóirat 2024/1-es és 2024/2-es száma.

Az immár 16 évfolyamot számláló sorozat célja, hogy fórumot biztosítson a Kelet-Ázsiára vonatkozó magyarországi kutatások számára, és hozzáférhetővé tegye a szakértők eredményeit.

A 2024/1-es, magyar nyelvű szám *Tanulmányok* című részében hét tudományos cikk olvasható a klaszszikus kínai, mongol, koreai és japán kultúra különböző területeiről. A *Könyvszemle* részben hat recenzió, a *Krónika* rovatban pedig három konferenciabeszámoló található.

A 2022-es évfolyamtól kezdődően az évente kétszer megjelenő sorozat egyik száma angol nyelvű. Ennek megfelelően a 2024/2-es szám hat tanulmányt közöl angolul a kínai, japán, indiai és vietnami kultúrkörből, ezen kívül egy recenziót is tartalmaz.

A sorozattal a szerkesztők és a szerzők szándéka továbbra is az, hogy a Kelet- és Belső-Ázsiával foglalkozó magyar kutatók számára olyan felületet biztosítsanak, ahol megoszthatják egymással és a nagyközönséggel kutatási eredményeiket, valamint beszámolhatnak munkájukról.